Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 198 (1448) ♦ Субота, 19 жовтня 1996 року ♦ Ціна договірна

ВПЛИВ ПАРТІЙ НА СУСПІЛЬСТВО

Голова Верховної Ради України Олександр Мороз мав зустріч з президентом Ліберального інтернаціоналу Фріцем Болкестейном, який водночас очолює Ліберальну партію Королівства Нідерланди. Як зазначив глава українського парламенту, принципи, покладені в основу діяльності Ліберальної партії Нідерландів, можуть працювати і для України. Зокрема, це стосується системи національної безпеки. Олександр Мороз висловив сподівання, що наступного року, можливо, вдасться завершити ратифікацію договору України з країнами Європейської спільноти.

Під час розмови було порушене широке коло питань, пов'язаних з діяльністю структури українського парламенту, розвитком двосторонніх відносин. Фріц Болкестейн виявив, зокрема, зацікавленість діяльністю і впливом політичних партій України у суспільстві, їх фінансуванням. З цього приводу Олександр Мороз, зокрема, зауважив, що фінансування партій є недостатнім і тому Закон про партії, який розглядатиметься Верховною Радою, матиме важливе значення.

ЯБЛУК - МОРЕ, ЯБЛУЧКА - НЕМА

Здавна Україна пишалася своїми садами. Особливої уваги їм було надано по війні. Тільки з 1950 по 1980 роки площі збільшилися із 600 тисяч гектарів до 1096 тисяч, 80 відсотків з них зайняли яблуні. І це не випадково. На відміну від інших плодів, навіть тропічних, в яблуках міститься найповніший склад вітамінів, амінокислот, заліза, кальцію, цукру. Ще в 30-х роках вчені визначили: людина повинна за рік з'їдати не менш як 60 кілограмів яблук. Особливо вони необхідні для розвитку молодого організму. Тому на початку 80-х Головвинпром України розробив урядову програму: на кожного жителя мусить припадати вже у 1990 році не менш як 70 кілограмів яблук.

Та не так сталося, як гадалося. Економічний хаос звів добрі наміри нанівець. Замість яблук, що нормалізують вегетативну систему, органи травлення, ринок заполонили гумки, що, навпаки, призводять до виразок і гастритів, інших захворювань. Із спеціалізованих магазинів вітчизняне яблуко витіснили і посіли перше місце банани.

(Закінчення на 9-й стор.).

Дошка пошани

Три голови добре, а дві — ще краще

Президент Росії Б. М. Єльцин у Барвисі устав із лікарняного ліжка, щоб підписати, як виявляється, довго очікуваний громадськістю указ. Про увільнення з посад секретаря Ради безпеки та помічника президента з питань нацбезпеки Олександра Лебедя. Був і виступ Єльцина в ефірі.

— Генерал Лебедь, панимаеш...

А що тут «непонятного»?..

Це вже — підручник історії. Лебідь — не орел. Він — двоголовий. Голова в «Білому домі» Чорномирдіна — раз. Голова в Кремлі Чубайса — два. А непокірну голову на Русі споконвіків сокирою відсікали...

«Дошка» продовжується на 4-й стор.

Читайте в суботньому випуску:

РІШУЧЕ — ДО РЕФОРМ

Президент України Леонід Кучма прийняв членів американської делегації, яка брала участь у першому засіданні Комітету з питань економічного співробітництва в рамках українсько-американської міждержавної комісії Кучма—Гор. Більша частина зустрічі проходила за зачиненими дверима.

У нас була надзвичайно тепла зустріч з Президентом Кучмою, заявив у експрес-інтерв'ю українським журналістам після бесіди глави американської делегації, спеціальний радник Президента та Державного секретаря США з питань допомоги країнам СНД Річард Морнінгстар. Ми вважаємо, що український уряд рішуче налаштований на проведення радикальних реформ для забезпечення економічного зростання. Президент України та його міністри усвідомлюють, що ці заходи необхідні для приходу інвестицій, для економічного зростання України. Певен, що це бажання всіх українських громадян. Ми вважаємо свої зустрічі, проведені на цьому тижні, надзвичайно корисними.

Як відомо, Сполучені Штати були однією з тих держав, які найбільше підтримали Україну. Ми будемо й надалі підтримувати зусилля України на шляху реформ, які передбачені в урядовій програмі, сказав Річард Морнінгстар.

Знову парламентський футбол

Сьогодні о 14.00 на стадіоні «Динамо» у Києві почнеться матч-відповідь між футбольними командами парламентів України та Грузії. Ласкаво запрошуємо на трибуни киян і гостей міста. Це буде дуже цікава і яскрава подія.

Людмила КОХАНЕЦЬ, Юрій ВЕНГЕРЕШ (фото), «Голос України»

Уряд не може. Профспілки не хочуть,

або Вибрані місця з листування

17 жовтня Організація Об'єднаних Націй проголосила днем боротьби з бідністю. У Києві ініціатива ООН вилилася у Всеукраїнську акцію протесту профспілок проти масової затримки заробітної плати, пенсій, стипендій і порушень прав трудящих у сфері праці. У мітингу біля Арки дружби народів взяли участь понад 10 тисяч членів профспілок. Гасла, під якими вони зібралися, однозначно свідчили: мальовничий майданчик на київських пагорбах цього дня стане для уряду імпровізованим лобним місцем. Люди, невдоволені його діями, вимагали не лише звично емоційного «Пинзеника — до суду!», а й радикальних змін соціально-економічної політики: реформи не повинні відбуватися за рахунок трудящих. Профспілки не можуть миритися з тотальним наступом на основні соціально-економічні права трудівників і змушені вдатися до колективних дій.

Таку рішучу позицію підтримав і Голова Верховної Ради Олександр Мороз, який узяв участь у мітинговi: «Добре, що організована профспілкова сила сьогодні гуртується і намагається відстояти свої права, права людей, що стоять за нею». Олександр Мороз пообіцяв, що резолюція мітингу стане предметом обговорення для Верховної Ради, «вимоги вивчатимуться і реалізовуватимуться на законодавчому рівні».

Щоправда, мітингуючі насамперед адресували свої вимоги іншій гілці влади, а якщо точніше, то особисто прем'єрові Павлові Лазаренку. У переліку «домашнього завдання» для глави уряду — терміново затвердити і забезпечити графік погашення заборгованості із заробітної плати, стипендій, пенсій, з тим, щоб до 1 січня наступного року повернути борги у бюджетній сфері, а протягом першого кварталу — і в госпрозрахунковій; провести на підприємствах масштабні перевірки для з'ясування причин, які призвели до порушення законів про працю, а винних притягти до відповідальності; розв'язати кризу неплатежів, фінансово оздоровити підприємства, стримати масове зростання безробіття, не підвищувати ціни і тарифи на комунальні послуги, проїзд у громадському транспорті...

Одне слово, завдання перед Павлом Івановичем поставлено нелегкі, з розряду тих, що «на засипку». Крім усього іншого трудящі прагнули не просто довести свої вимоги до Прем'єр-міністра — вони з нетерпінням чекають від нього письмової відповіді: в тижневий термін. Якщо прем'єр не відповість «до запитання, народові», Федерація профспілок за дорученням учасників акції «офіційно вступить у колективний трудовий конфлікт з урядом і організує подальшу боротьбу за права трудящих з використанням передбачених законом заходів, а також звернеться до міжнародних організацій для привернення уваги світової громадськості до масового порушення соціально-економічних прав громадян України».

У глибинах мітингуючих мас така пропозиція не знайшла одностайного схвалення: «Ніяких законів і міжнародних організацій — вони всі куплені Пинзеником! Геть жирних котів! Геть бандерівця Мороза! (? — Л. К.) Вітренко — в президенти!»

Гарні ідеї. Реалізувавши їх, не заглядатимемо в плани ООН, організуємо власний день боротьби з багатством. Якщо й це не допоможе бідним, у них є запасне гасло: «Геть бандерівку Вітренко!»

Перший віце-прем'єр Василь Дурдинець, з яким після мітингу зустрілися представники профспілок, з розумінням поставився до їхнього справедливого занепокоєння економічною кризою в державі, зубожінням більшості населення України і, в свою чергу, передав «делегації від народу» (також у письмовій формі) розрахунки Кабінету міністрів, які не навіюють оптимізму, а просто «відображають реальний стан речей». Згідно з ним навряд чи буде реалізовано в установлені терміни всі вимоги учасників акції протесту, хоча «уряд працюватиме над цими пропозиціями».

У номер

Привітання Президента

Трудовим колективам харчової промисловості України

Сердечно вітаю усіх працівників галузі з нагоди професійного свята — Дня працівників харчової промисловості.

Харчову промисловість називають «індустрією для всіх». І не випадково. Адже ваша продукція має найбільший попит на споживчому ринку: вона потрібна щодня, від неї значною мірою залежать здоров'я, працездатність і настрій людей. Тому закономірно, що благородна праця харчовиків користується заслуженою шаною усього народу.

Виявляючи ініціативу і творчий підхід до справи, колективи харчової промисловості багато роблять для наповнення продовольчого ринку високоякісними продуктами харчування.

Бажаю вам, шановні працівники харчової індустрії, та вашим родинам доброго здоров'я, щастя, трудових здобутків на благо нашої Вітчизни.

Президент України
Л. КУЧМА.

Вручення вірчих грамот

У Білій залі Маріїнського палацу Президенту України Леоніду Кучмі вручили вірчі грамоти Надзвичайний і Повноважний Посол Фінляндської Республіки в Україні Мартті Ісоаро, Надзвичайний і Повноважний Посол Гвінейської Республіки в Україні Джигі Камара.

Вітаючи нових послів, Леонід Кучма побажав їм успіхів, плідної праці на благо наших народів, висловив сподівання, що ці зусилля знайдуть порозуміння і підтримку в Україні.

Поет і політик

Натхненне, пристрасне слово відомого українського поета, лауреата Державної премії імені Т. Шевченка Івана Драча поціновано шанувальниками красного письменства далеко за межами нашої Батьківщини. Його поезія виразно сучасна, багатомірна, оригінально-метафорична, інтелектуальна, емоційно насичена. Становленню України він віддав чимало сил, енергії і таланту, коли був першим головою Народного Руху України, народним депутатом першого в незалежній державі парламенту. Віддає їх і нині, очолюючи товариство «Україна», Українську всесвітню координаційну раду, Конгрес української інтелігенції.

На вечорі, що відбувся у день народження поета, було зачитано листи-привітання Голови Верховної Ради Олександра Мороза, Президента України Леоніда Кучми, Прем'єр-міністра Павла Лазаренка. Глава адміністрації Президента України Дмитро Табачник за дорученням глави держави оголосив Указ про нагородження Івана Драча відзнакою Президента «Орденом князя Ярослава Мудрого» п'ятого ступеня.

Парламентська хроніка

«Надзвичайка» в стінах парламенту не пройшла, але бюджетом займуться серйозно

Денне і вечірнє засідання 17 жовтня

Представлений міністром фінансів Валентином Кораневським проект державного бюджету України на 1997 рік більшість депутатів під час обговорення образно називала декларацією добрих намірів, а не серйозним, прорахованим документом. Міністр у відповідях «образність» заперечував і доводив, що наступного року доходну частину бюджету буде виконано — варто лише самій Верховній Раді піднатужитися на законодавчій ниві і прийняти кілька законів, що впливають на фінансовий «хепі енд». Однак визнаний авторитет у цій галузі голова парламентської Комісії з питань бюджету Микола Азаров не поділив оптимізму доповідача. Відзначивши важливість моменту — вперше за останні роки уряд своєчасно подав у Верховну Раду проект державного бюджету, — пан Азаров підкреслив, що його комісія вважає «недостатньо обгрунтованими макроекономічні показники, які покладено в основу розрахунків доходу бюджету», і має з цього приводу свої наробки. Різниця між двома «способами» розв'язку досить відчутна навіть для непосвяченого в тонкощі «арифметики»: за підрахунками комісії, доходна частина державного бюджету на 4 мільярди гривень менша від запланованої в поданому законопроекті. На думку Миколи Азарова, треба узагальнити всі пропозиції профільних комісій та окремих депутатів і після першого читання повернути документ на доопрацювання урядові.

Заради прискорення процесу Валентина Семенюк запропонувала «ввести надзвичайний стан в нашому сесійному залі і почати працювати над бюджетом і податковим законодавством». Але навіть благородна ідея не похитнула стійкої ідіосинкразії більшості парламентаріїв до «надзвичайок» у будь-яких проявах і будь-де: чи то в сільському господарстві, чи то в сесійному залі. Після обміну думками представників профільних комісій (що більше нагадувало перетягування каната: кожен з промовців щиро вважав, що саме його галузь найвизначальніша для держави і саме її фінансують символічно, тому потрібно передбачити в бюджеті особливі кошти на медицину, освіту, культуру, оборону...) депутати вирішили протягом наступного тижня розглянути проект бюджету в комісіях, до 21 жовтня передати всі зауваження Комісії з питань бюджету, а вже вона протягом двох тижнів доводитиме документ до «кондиції»; з тим, щоб 5 листопада провести перше читання проекту закону «Про державний бюджет».

Наприкінці вечірнього засідання Михайло Сирота ознайомив парламентаріїв з протоколом засідання лічильної комісії про підсумки таємного голосування за двох кандидатів у члени Конституційного суду: як відомо, Верховна Рада недовиконала план з делегування своїх представників у цей поважний орган. Не пощастило двом претендентам і цього разу: за результатами голосування лічильна комісія вирішила вважати необраними членами Конституційного суду Володимира Говоруна і Георгія Дениса.

Наступного ранку відбудеться нове висунення кандидатур. Принаймні, депутати сподіваються, що зможуть визначитися з новими членами Конституційного суду без введення надзвичайного стану в сесійному залі.

Людмила СТЕПЕНКО.

ОБГОВОРЕНО, АЛЕ НЕ ПРИЙНЯТО

Ранкове засідання 18 жовтня

Цього дня народні депутати розпочали розгляд у другому читанні законопроекту «Про формування і виконання місцевих бюджетів на 1997 рік». З доповіддю в цьому питанні виступив голова Комісії Верховної Ради України з питань бюджету Микола Азаров. У цьому проекті, як зазначив Микола Янович, враховано пропозиції і доповнення, внесені народними депутатами України під час обговорення в першому читанні та в ході роботи над ним.

Задля того, щоб бюджети могли повніше задовольнити потреби органів місцевого самоврядування, пропоновано залишати на місцях до 70 відсотків надходжень від податків на прибуток, на майно підприємств і організацій, які перебувають у сфері управління місцевих органів влади, 50 відсотків з податку на доход громадян тощо.

Однак, не заперечуючи важливості прийняття цього закону, депутати піддали проект критиці. Зокрема, наголошували на його невідповідності окремим статтям Конституції України та іншим законодавчим актам, дискутували питання відсотків відрахувань. Врешті-решт, майже після двогодинного обговорення було проголосовано проект постанови. В ній, зокрема, вказано на необхідності під час формування місцевих бюджетів керуватися Законом України «Про бюджетну систему України», відповідним комісіям дано доручення привести окремі його статті до норм, які не суперечили б Конституції України. Буде також прискорено обговорення і прийняття законопроекту «Про місцеве самоврядування».

О пів на першу дня відбулося урочисте приведення до присяги членів Конституційного суду України.

Василь ЮРЧЕНКО.

Сергій ПРАВДЕНКО, «Голос України»

Австрія: парламент і вибори

Система, яку варто запозичити

У НИЖНІЙ, основній палаті австрійського парламенту — Національній Раді — 183 депутати. У верхній — Раді Федерації, де засідають представники федеральних земель, — 65 місць.

Законодавчі акти приймає Національна Рада. І передає до Ради Федерації. Звідти закон можуть повернути із своїми зауваженнями. Національна Рада може їх врахувати, а може — ні. І наполягти на своєму. Після цього закон передають до Федерального Президента. Він теж може його відхилити. Національна Рада може погодитись, а може — ні. Для наполягання на своєму нижній палаті достатньо мати за це половину плюс один голос. Чи часто буває, що закон хоче відхилити Федеральний Президент? Практично — ні. А Рада Федерації? Трапляється. Чи призводить це до великого конфлікту? Ні. Бо останнє слово завжди за Національною Радою. І саме право аргументованих відхилень тут розглядають не як засіб протистояння, а як інструмент для прийняття всебічно виважених рішень. Скажімо, з 1970 по 1993 рік у Національній Раді абсолютну більшість мали соціал-демократи (вони й тепер найвпливовіша партія — 38 відсотків місць у нижній палаті), а в Раді Федерації в ті самі часи більшість мала народна партія. За нашою палітрою, не схильною до напівтонів: червоні й білі. Та Австрія аж ніяк не розпиналася од суперечностей. Навпаки — процвітала. Й надалі процвітає. Бо австрійські політики будь-якого кольору прагнуть не конфліктів, супутником яких завжди є соціальна демагогія, а гармонізації інтересів усіх груп суспільства, виразниками яких і виступають різні партії.

Уже на світанку своєї демократії австрійці довели прагнення послідовності й гармонізації. Після розпаду Австро-Угорської імперії до влади в Австрії прийшли соціал-демократи. На відміну від найбільших гвалтівників історії, більшовиків-ленінців, які заходилися силою, ціною крові мільйонів співвітчизників, заплідновати одну шосту земної кулі штучними генами казарменого соціалізму, австрійські червоні прагнули гармонії. Не абсолютної, а максимально можливої. Вони не винищували Габсбургів, Боже борони. Як і інших «класових ворогів». Вони просто ввели інші правила гри: вибудували нову податкову систему на користь людини праці. І, звичайно, не рушили минуле «до основанья», а, навпаки, в кігті орла — герба імператорської Австрії, вклали серп і молот. Як знаки нового шляху держави, яка не плює у свій вчорашній день, а відкриває нові обрії.

І досі той герб лишається незмінним, з серпом і молотом. І прапор — червоно-білим. І нікого тут це не шокує. Бо в ім'я утвердження того прапора і герба не було пролито жодної краплини крові. У нас, як відомо, інші були реалії і виробилося справедливо інше ставлення до червоного і червоних.

Ще одна істотна відмінність. Австрійські соціал-демократи й не зазіхали на реанімацію колишньої Австро-Угорської імперії. А російські більшовики, самі знаєте: зі скреготом зубовним відпустили Фінляндію, бо ще геть слабкі були, а на Польщу вже й походом пішли. На щастя поляків, у них знайшовся Пілсудський, який з допомогою французьких генштабістів розтрощив завойовницьку орду Тухачевського. На інші околиці імперії Романових, на біду України, в більшовиків духу вистачило. Що потім вітали й чимало колишніх білих генералів: аякже, на зміну ослабленій династії імператорів прийшли сильні царі-генсеки.

А австрійці будували свою Австрію і дружили з усіма сусідами — колишніми сателітами імперії: угорцями, чехами, словаками, українцями Закарпаття. І нині мають у них у всіх повагу, а як тільки луснула «залізна завіса» — з ними ж першими й налагодили взаємовигідні стосунки. На радість усіх сторін.

Може, колись і Росія засвоїть, що політична мудрість — не в багнетах, що посилати у наш час на смерть своїх синів — не означає перемогти. Хоча... Хоча і в часи найновішої історії чеченський урок перетравлює вона вкрай важко і кривиться: не смакує.

* * *

Депутат Національної Ради парламенту Австрії, голова австрійсько-українського товариства Отмар Брікс за професією радіомеханік. За політичною належністю — соціал-демократ. Живе в 11-му районі Відня. Депутатом став від округу Відень-Схід, це — 10-й, 11-й і 12-й райони столиці.

З цих даних може створитися враження, що в Австрії — мажоритарна виборча система. Але — ні. Цю систему я охарактеризував би як пропорційно мудру. На моє прохання пан Брікс розповідає про неї. Передаю стисло нашу бесіду.

Раніше в Австрії було дев'ять виборчих округів. За кількістю федеральних земель (столиця — на правах землі). І в кожному партії виставляли свої списки. Тепер виборчих округів — 43. І в кожному йде змагання між партіями. Наприклад, в окрузі мого співрозмовника — 325 тисяч мешканців (виборців, звісно, менше). Цей округ дає сім мандатів. Прохідний бал з кандидатів у депутати в цьому окрузі — 24 тисячі голосів. В іншому окрузі прохідна кількість голосів може бути інша, але не набагато.

Приклад: в окрузі, де балотувався Отмар Брікс, із семи мандатів три отримали соціал-демократи, один — народна партія, один — партія свободи, а ще два мандати не змогла на першому етапі «підняти» жодна партія. Що відбувається тоді? Решту голосів з округів підраховують у масштабах федеральної землі. І з точністю до одного голосу розподіляють між тими партіями, за які їх було подано. І представники цих партій отримують відповідну кількість так званих залишкових мандатів. Це вже не так вагомо, як отримати мандат одразу, коли спрацьовує й авторитет партії, і особистість кандидата, однак забезпечує повноцінний голос у парламенті.

Але й під час підрахунків у масштабах земель залишаються голоси, які не забезпечують мандата жодній з партій. І тоді здійснюють третій підрахунок — у масштабах держави. І кожна з партій отримує те, що за неї подано, а з цим і відповідну кількість місць у парламенті.

Чому я назвав австрійську виборчу систему пропорційно мудрою? Бо виборці мають справу не лише з партійними списками та партійними програмами й позиціями, а й з особистостями. І більшість обраних депутатів виявляються «прив'язаними» до певного округу, району, вулиці, навіть — сім'ї. Тобто того осередку, з якого починається держава. Виборці не можуть зустрічатися з партією, але вони знають її одного представника чи кількох, за яких віддали голоси. І кожна партія має можливість через вибори постійно перевіряти свій актив, оцінку кожному кандидату (а не лише програмі й лідеру) виставляють, по суті, виборці. Бо одна справа — у партійному клубі розмовляти з однодумцями і зовсім інша — переконувати виборців. Та ще й під «прицільним обстрілом» засобів масової інформації.

Переконаний: нашому суспільству якнайкраще підійшли б і напрацьована тут виборча система, і соціал-демократичні принципи економічного й соціального життя держави і громадян. Бо соціал-демократія — це турбота про кожного члена суспільства і належна віддача від кожного члена суспільства. Бо соціал-демократія — то не лише співзвучність з менталітетом більшості наших громадян. Європейські соціал-демократи принесли у XX столітті найбільше користі найбільшим масам людей. А критерій істини, як відомо, практика.

Київ—Відень—Київ.

Які будуть наступні вибори?

Відповідь на це запитання і своє бачення вирішення проблеми намагалися обгрунтувати народні депутати України — представники різних партій — на прес-конференціях, які відбулися позавчора. Голова Комісії Верховної Ради України з питань соціальної політики та праці, голова ради СПДУ Юрій Буздуган, оприлюднивши позицію своєї партії, розповів, яким, на його думку, має бути майбутній закон України «Про вибори народних депутатів». Юрій Олексійович наголосив, що наступні вибори проходитимуть на багатопартійній основі. Він також вважає, що для того, аби партії вважалися такими, що взяли участь у виборах, за їх представників мають проголосувати не менш як три відсотки виборців.

* * *

Щодо прес-конференції, яку проводили члени Комісії Верховної Ради України з питань правової політики і судово-правової реформи, то, окрім питань про творення закону України «Про Конституційний суд» та співробітництво комісії з міжнародними організаціями, темою розмови став також проект закону України «Про вибори народних депутатів». Більшість членів цієї комісії вважають, що майбутні вибори мають відбуватися за змішаним принципом, оскільки в суспільстві ще немає об'єктивних умов для їхнього проведення на багатопартійній основі. Значну частину прес-конференції голова комісії Володимир Стретович присвятив спростуванню матеріалів, які з'явилися в зарубіжних засобах масової інформації щодо співробітництва комісії з міжнародними організаціями. Зокрема, зазначено, що співпраця з ними не може істотно впливати на роботу законодавців, оскільки Верховна Рада України приймає їх або ні, виходячи з інтересів держави.

З висловлювань народних депутатів на обох прес-конференціях можна зробити висновок: обговорення проекту закону «Про вибори народних депутатів» буде бурхливе.

Василь ТУГЛУК.

Довгобуди не завершувати, стрілку перевести

Рекомендація газети «Независимость»

Репліка

Газета «Независимость» не забуває Голову Верховної Ради України Олександра Мороза. Ось і нещодавно втнула: «Еще одна афера «второго первого человека» в Украине. Александр Мороз начал предвыборную президентскую кампанию с финансирования строительства школы. В своем избирательном округе. За счет бюджетных средств (5 млрд. крб.)». Нагадаємо суть. Виявляється, Олександр Мороз посприяв у виділенні коштів на будівництво школи в смт Ставище. Але «Независимость» жодним рядком не обмовилась, що цю школу-довгобуд зводять (а точніше, мучать) десяток літ. І що її вигідніше завершити, ніж недобудувати.

Не хвилює газету і те, що десятки тисяч дітей в Україні цьогорічного першовересня не сіли за парти, бо чи то не збудовані їхні школи, чи то недоремонтовані, чи то недооснащені. Причин багато. І якщо Голова Верховної Ради або інші депутати, передвиборчі програми яких украй зболеніцими та іншими соціальними, духовними потребами суспільства, сприяють тому, щоб діти таки вчилися, незважаючи на очевидні труднощі, то в чому тут афера? Хіба комусь стало б легше від того, що ще один довгобуд не даватиме віддачі, руйнуватиметься?

Відтак постає ще низка запитань.

Перше. Скажіть, із тих коштів, що пішли на будівництво школи в Ставищі, хоч копійку перебрано на реконструкцію незаконно отриманої квартири, як це сталося з одним із столоначальників?

Друге. Хтось десь чув, щоб Олександр Мороз навіть у приватній розмові говорив, що він «второй первый человек» в Україні?

Третє. Як може газета твердити, що недавно Голова Верховної Ради Олександр Мороз одержав п'ятикімнатну квартиру на двох? Це ж нісенітниця, неправда.

Трикімнатну, а не п'ятикімнатну квартиру О. Мороз одержав за рішенням Президії Верховної Ради України, коли був депутатом попереднього скликання. І в цій справі існує доволі делікатний моральний фактор, про який Олександр Олександрович нікому ніколи не говорить. Йдеться про тяжко хвору, прикуту до ліжка його дружину Валентину Андріївну. Їй вкрай потрібна хоча б окрема кімната.

І четверте. Де, коли і кому О. Мороз заявляв, що розпочинає передвиборчу президентську кампанію, як це пише «Независимость»?

Звичайно, є обставини, що продиктували появу цієї публікації. На прес-конференцію, яку недавно проводив у Верховній Раді голова комісії Г. Омельченко, пожалував і головний редактор «Независимости». Та прес-конференція була присвячена, зокрема, і сумнозвісній квартирній справі п. Д. Табачника. Зрозуміло, про квартиру для глави президентської адміністрації «Независимости» не обмовилася жодним словом. Зате, як бачимо, спробувала перевести стрілку... на Мороза. Прийом відомий. Ще одна порція неправди — хай буде. У принципі це її нетяжко додає до тих потоків неправди, які «Независимость» раніше вилила на Голову ВР. Так що чого там соромитись, коли старатися треба.

Може, й справді сумно на цьому світі, панове? Нічого ж нового... Навіть прийоми подачі неправди — і ті примітивні.

Володимир МЕЛЬНИК.

Хроніка. Факти. Події

● *Сімферополь*

Нарешті, є Президія

Після тривалих консультацій голови кримського парламенту Василя Кисельова з фракціями і окремими депутатами на закритому пленарному засіданні нарешті було сформовано Президію Верховної Ради Криму. До її складу ввійшли В. Кисельов і три щойно обраних заступники спікера парламенту — Володимир Кличников, Юрій Подкопаєв і Рефат Чубаров. Серед шістнадцяти членів Президії більшість (11 депутатів) — представники проросійських фракцій. Два місця мають незалежні депутати. Парламентарі, які на принципових позиціях відстоюють Автономну Республіку Крим як складову і невід'ємну частину України, на жаль, змушені задовольнятися лише трьома місцями: два — від фракції «Курултай» і одне — від фракції «Созидание».

● *Херсон*

Про селекцію на міжнародному рівні

В Асканії-Новій завершилася міжнародна наукова конференція з проблем селекційних і технологічних процесів у тваринництві. Її було присвячено 125-річчю від дня народження видатного вченого — академіка Михайла Іванова та 65-річчю заснування в Асканії-Новій науково-дослідного інституту, який носить його ім'я.

Внесок Іванова у створення наукових основ селекційної роботи високо оцінено у всьому світі. На конференції виступили дослідники не лише з України, а й з Росії, Німеччини, Польщі, Чехії. Загалом сюди прибули фахівці з 9 країн близького і далекого зарубіжжя. В роботі конференції взяв участь міністр сільського господарства і продовольства України Анатолій Хорішко.

● *Львів*

Навперейми соціальній напрузі

Відбулася спільна нарада членів президії об'єднання профспілок Львівщини, голів галузевих обкомів, профспілкового активу із керівниками облдержадміністрації, Львівської міської ради народних депутатів. Вони обговорили програми спільних дій і заходів щодо зменшення соціальної напруги в умовах нинішньої економічної кризи. Було розроблено пакет пропозицій, які адресовано Верховній Раді, уряду, Президенту України і стосуються, зокрема, вдосконалення податкової, фінансово-кредитної систем. Однією з головних вимог є ліквідація заборгованості із зарплати працівникам бюджетної сфери до 1 січня 1997 року.

● *Чернівці*

Їздитиметься зручніше

У Чернівцях відкрито нове тролейбусне депо, що обслуговуватиме центральну частину міста і його нові південні мікрорайони. Збудовано депо на совість: є тут і ремонтні майстерні, і просторі ангари для машинного парку, і їдальня для водіїв та обслуговуючого персоналу.

Міськвиконком, хоч і витратив на споруду багато коштів, зате домігся виграшу в поліпшенні транспортного обслуговування багатьох мешканців, які раніше відчували деякі незручності, користуючись транспортом.

● *Житомир*

Для розрахунків потрібні великовантажні автомобілі?

Підприємства переробної галузі, КСП, держлісгоспи Житомирщини мають велику заборгованість зі сплати податків і платежів до місцевих бюджетів усіх рівнів. Погасити недоїмку грішми вони неспроможні. Але на складах боржників є значні запаси готової продукції, яка вкрай потрібна установам і організаціям соціально-культурної сфери. Про те, як забезпечити бюджетні установи необхідними матеріалами, продуктами і паливом у рахунок погашення заборгованості, йшлося на нараді в облдержадміністрації. Створено робочі групи, котрі розв'язують цю проблему.

Наталя ФІЛІПЧУК, «Голос України»

Дума думкою багатіє

Скандал тижня

УЖЕ ВДРУГЕ законодавчий орган Російської Федерації намагається розрубати Чорноморський вузол одним махом. Перша така спроба датована 1993 роком, коли Верховна Рада РФ ухвалила рішення про російський статус Севастополя — прозорий натяк на підпорядкування ЧФ Росії.

Отож, через три роки історія повторилася? Але є підстави очікувати, що цього разу вона не буде фарсом: адже внутрішньополітична ситуація в Росії та позиція України на зовнішній арені кардинально змінилися. Три роки тому єдине, що було під силу Україні, — звернутися з нотою протесту до РФ та із заявою до міжнародних інституцій. Рада безпеки ООН, справді, виступила із заявою (від 20 липня 1993 року), в якій засудила рішення Верховної Ради Росії. Але головним захисником інтересів нашої країни виступив усе-таки президент РФ Борис Єльцин. Жовтневе бомбування російського Білого дому — хоче це визнавати Україна чи ні — зіграло вирішальну роль у тому, що прийнятий держдумою закон залишився просто папером.

Нинішній законопроект прийнято (правда, поки що тільки у першому читанні) за зовсім інших обставин. Президент Борис Єльцин фактично відійшов від справ і втратив вплив на внутрішню політику. Екс-секретар Ради безпеки Олександр Лебідь, який ще вчора відігравав одну з головних ролей у виконавчій владі, однозначно виступав за припинення поділу ЧФ за російський статус Севастополя. І, хоча нині зроблено спробу усунути його з політичної арени, під час обговорення законопроекту «Про припинення поділу ЧФ» у держдумі було зазначено, що 80 відсотків його тексту підтримує виконавча влада, зокрема МЗС РФ.

А в законопроекті сказано, що, з огляду на завершення перехідного періоду, встановленого Угодою між РФ та Україною про принципи формування ВМФ Росії та ВМС України на базі ЧФ колишнього СРСР, яку підписано 1992 року, Росія вважає за необхідне в односторонньому порядку припинити скорочення чисельності та зміну організаційно-штатної структури ЧФ, передачу корабельного складу і підрозділів флоту, а також скорочення і передачу Україні берегової інфраструктури, підприємств та організацій флоту. Одночасно вона зобов'язується фінансувати весь неподільний флот, а також головну його базу — Севастополь.

І хоч представник президента в держдумі Олександр Котьонков заявив парламентаріям, що президент однозначно відхилить цей закон, навряд чи це зупинить законодавців, які нині мало зважають на хворого главу держави.

Але за три роки сталися зміни і в Україні. Цього разу, схоже, ні українські законодавці, ні Президент Л. Кучма, ні МЗС не мають наміру сидіти склавши руки. Заступник міністра закордонних справ Костянтин Грищенко заявив, що держдума фактично висунула територіальні претензії до України, і це не може не викликати занепокоєння. Отож нині МЗС України чекає на офіційні роз'яснення з боку МЗС Росії. Українські депутати, схоже, на жодні роз'яснення не чекають. Голова Верховної Ради Олександр Мороз стримано назвав цю подію «не найкращим фрагментом у розвиткові україно-російських відносин» та висловив сподівання, що «у російських депутатів вистачить аргументів, аби пропозиція радикалів, яка прозвучала у першому читанні, не знайшла підтримки в остаточному рішенні законодавчого органу». Багато хто з депутатів однозначно виступили з пропозицією ухвалити подібний закон і в Україні, але… про цілковитий контроль над Чорноморським флотом. Екс-президент України Леонід Кравчук вважає, що «чим більше Україна робить поступок, тим більший апетит у певних сил Росії». Екс-голова ВР Іван Плющ упевнений, що «це не тільки порушення усіх укладених договорів між Україною та Росією, а й яскраво виражена агресія щодо суверенної держави». Голова Комісії ВР з питань оборони і державної безпеки Володимир Мухін заявив, що «нам залишається тільки забрати у них Чорноморський флот».

Отож, як видно з цитованого за повідомленням Інтерфакс-Україна, цього разу українські законодавці «образилися» на своїх російських колег. Але, якщо забрати під свій контроль увесь ЧФ нині майже не реально, то звернутися до міжнародних структур, а також до держав-гарантів, які має Україна з моменту приєднання до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї, цілком можливо. До цього закликають народні депутати; за повідомленням достовірних джерел, таку тактику має намір обрати і Президент України Леонід Кучма.

Але ось біда: одним із гарантів виступає та сама Росія. Хіба це не смішно — ставити до Росії якісь вимоги, загрожуючи поверненням в Україну тактичної ядерної зброї, яку вже вивезено… в Росію.

Сьогодні українським законодавцям і виконавцям є над чим поміркувати. Ми вже п'ять років незалежні, але практично не маємо жодних важелів та аргументів, що їх можна використати як найдієвішу зброю у дискусіях з Росією. Однак «апетити» у неї, справді, не зменшуються.

Ольга КЛЕЙМЕНОВА, «Голос України»

ЖАК ТА ЧОРНО-БІЛА ДОСКОНАЛІСТЬ

Дереворізи тижня

Справжнє має звичку панувати скромно. А непомітність справжнього, у свою чергу, має звичку не залишатися непоміченою. Саме так неафішована, лаконічна виставка у столичному Музеї літератури протягом місяця резонувала у телефонних слухавках та світських розмовах: «Гніздовський…»

Жак — так на західний манер звала його дружина — народився Яковом 1915 року на Тернопіллі. Після львівських мистецьких шляхів на нього чекали «університети» і визнання у далеких світах, Європа та повоєнна Америка, що стала його домом. Твори з теорії мистецтва, розчарування та нагороди, відчинені двері до галерей та приватних колекцій — все це до вінець наповнювало життя Якова Гніздовського. Він випробував себе як живописець, скульптор, кераміст, екслібрисист. Проте уславили художника його гравюри, зокрема так звані дереворізи.

Саме їх експонував літмузей. Я. Гніздовський показав себе Україні не вперше, цього разу — майже через рік після смерті. Неповна дюжина ксилографій — філігранних, скрупульозно, майстерно виконаних — пролила світло на світовідчуття митця.

Звичні образи (рослини, тварини) він навернув до віри, в якій співіснують древність технології та стильова сучасність, декоративність та експресія, недоговореність та технічна досконалість…

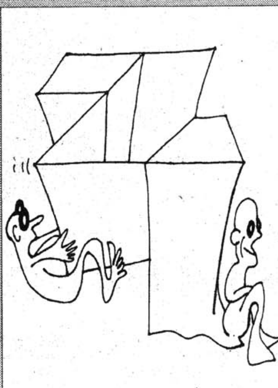
Якщо, блукаючи містом, ви все ж натрапляли на оазис графіки, то згадували про ненав'язливість справжнього.

Дошка пошани

Повний ульот

Осінь. Росія. Москва. Крупнокаліберний дощ. Генерал Лебідь витирає спітніле чоло і ставить жирну крапку: «Севастополь — російське місто». Світ — наїжачився. Європа — в трансі. Росія — на вухах. Строб Телботт, заступник держсекретаря США, у висловах, як завжди, сміливий до толерантності… А що сталося, панове?! Природа бере своє. Ось і лебеді полинули на південь. У теплі, хлібні краї. Зачекаємо до весни. Птахи повернуться, а з ними, можливо, й розум…

Осінь. Росія. Кремль. Лебедя нема.

Квартирне питання

—Читали? Омельченко хоче відібрати трикімнатну квартиру у Табачника…

—А хто такий Омельченко?..

—Як? Це ж — Григорій Омелянович… А Табачник — глава адміністрації Президента…

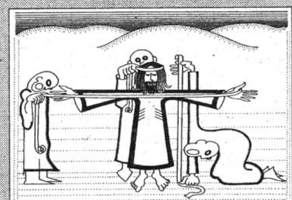
—А що, у вашого Омельченка своєї квартири немає?

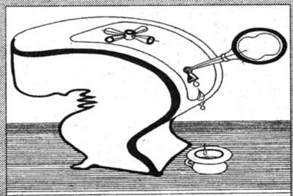
Голова обв'язана…

П'ять днів ані макової росинки у роті не мали двоє народних обранців — Наталія Вітренко та Володимир Марченко. Прямо у сесійному залі, на очах у своїх здивованих і ситих побратимів вони оголосили голодовку. «Солодка парочка» (так з любов'ю і шаною називають їх у народі) збирається жертвувати собою і шлунками доти, доки глава парламенту не включить у меню, даруйте, до переліку питань для розгляду на 6-й сесії Верховної Ради і їхні пропозиції. Серед них, зокрема, затвердження мінімального рівня зарплат та пенсій, введення повною мірою Закону про оплату праці і т. д. і т. п.

«Голова обв'язана, кров на рукаві», — так колись співали комсомольці 30—40-х років…

Прогресивні соціалісти 90-х співатимуть іншої: «Голова обв'язана, мікрофон в руці…»

Козлова і «капуста»

Проста банківська трудівниця 50-річна Л. Козлова пішла з сім'ї. На довгу і світлу пам'ять рідному чоловікові не залишила навіть калькулятора з місця роботи — Першотравневого відділення Агропромбанку «Україна». А сам банк, певне, ще довго млітиме від щастя від прийдешньої зустрічі зі своїм рідкісно талановитим працівником. Рідкість і талант Козлової вимірюється нечуваною сумою — 7 мільйонів 400 тисяч гривень (або, приблизно, 4 мільйони доларів). Саме стільки грошей ця жіночка поцупила з сейфа рідного банку…

Шахтарі у лавах страйкують, учителі на знак протесту канцелярські кнопки ковтають, пенсіонери «на межі» сидять, кращі сини і дочки Прогресивної соціалістичної партії у парламенті пухнуть — усі грошей просять. Країна по закутках копійки змітає. А тут у якийсь третьосортний банк таку прірву готівки напхано… Не там шукаємо, значить? Чи, може, не тих козлових. Ех, Козлова…

Мал. Володимира ВАСЬКОВЦЕВА.

Констатація тижня

Валерій ДРУЖЕНКО, «Голос України»

ВАГУ ЗАМОВЛЕНО – ВАГУ НЕ ВЗЯТО

Таке у вітчизняному агропромисловому комплексі, на жаль, не рідкість

Навколохлібні чиновники у міністерствах і відомствах «замовляти вагу» (читай: планувати і прогнозувати) уміють і полюбляють. На одному з брифінгів у Києві віце-прем'єр-міністр Михайло Зубець креслив перспективу повернення України уже в недалекому майбутньому до лона держав — житниць Європи. Досягти таких бажаних висот можна дуже просто. На думку пана Зубця, потрібно збільшити вітчизняне хлібне поле до 15—17 млн. га. Адже лише півтора десятка років тому воно займало 20 млн. га і давало непогані дивіденди. Тоді навіть за нинішнього невисокого погектарного збирання зернових, наша держава зможе й справді закріпитися на продовольчому зовнішньому ринку.

Звісно, започаткувати таку поступальну ходу мало розширення озимого клину нинішнього року на 1 млн. га. І що? На календарі — друга половина жовтня, посівна кампанія позаду. Із запланованих 8.398 тис. га площ озимі на зерно закладено лише на 7.322 тис.

До речі, це далеко не перший прорахунок польових стратегів. Незбігання планів з валами, а прогнозів з реаліями у нинішньому сезоні було, як ніколи, багато. Досить згадати весняні передбачення Мінсільгосппроду на врожай зернових, які з 38 мільйонів тонн «підтанули» до 25,5 млн. Але коли такий «прокол» частково можна списати на погодні катаклізми літа, то бажання уряду, задекларроване Кабміном 6 серпня цього року у постанові «Про хід заготівлі зерна для державних ресурсів», — «узяти» хліб держзамовлення у повному обсязі (5 млн. тонн) уже до 15 серпня — було нездійсненним з самого початку. Адже на день ухвалення вищезгаданого документа засіки батьківщини було засипано лише на 22 відсотки. І навіть тепер їх заповнено лише на 90.

Втім, про нереалізоване хлібні стратеги сумують мало. На місці планів і сподівань, що не здійснилися, визрівають нові. Широко анонсовані в засобах масової інформації, вони ніби нагадують середньостатистичному громадянинові: піклуються все ж таки нагорі про хліб насущний. До речі, уже «достигли» прогнози і види на майбутній урожай зернових. Ось деякі з них.

Наступного року зернове поле розростеться до 15 млн. га.

Зазначене вище дасть змогу «викинути» на зовнішній ринок 10—15 млн. тонн зерна.

Херсонська облдержадміністрація обіцяє 1997 року видати нагора 2,7—2,9 млн. тонн зерна. Нинішнього сезону тут зібрали лише 800 тис. тонн пшениці.

Судити про реальність вищевикладеного тобі, читачу.

Презентація тижня

Ганна РОМАНЦОВА, «Голос України»

Контакти проти конфліктів

МІНЮСТ України зареєстрував 780-ту громадську організацію — Товариство конфліктологів України.

Конфліктологія — молода наука, що з'явилася на межі соціології, психології, політології та філософії. В Україні її майже не досліджено, якщо не брати до уваги праць професора Марії Пірен. Саме вона започаткувала викладання курсу основ конфліктології (вперше в Україні!) для слухачів Київського військового гуманітарного інституту.

Як зазначалося на презентації товариства, українцям досі бракує уміння зрозуміти конфлікт і знайти цивілізований шлях його розв'язання. Тому професійні конфліктологи сподіваються посісти гідне місце на вітчизняному ринку психологічних послуг.

На думку президента товариства Андрія Гірника, потреба в таких консультантах сформувалася не лише у сфері державного управління, а й у приватному бізнесі. Експертиза політичних рішень, конфліктологічний моніторинг, діагностика і профілактика міждержавних, міжетнічних, міжконфесійних, владних, управлінських, трудових і навіть сімейних конфліктів — ось які можливості відкриває конфліктологія.

Юліана ШЕВЧУК, «Голос України»

Реактор засне. Але не взимку

Резонанс тижня

ПИТАННЯ про терміни закриття першого енергоблока ЧАЕС було єдине, за яким не вдалося досягти згоди на зустрічі представників України та «Великої сімки» у Парижі, — наголосив міністр охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України Юрій Костенко на підсумковій пресконференції. Загалом, за його оцінкою, зустріч відбулася в конструктивному дусі без політичних дискусій.

«Уряд не викачує гроші, а діє з урахуванням економічного становища в країні», — сказав Ю. Костенко. Захід вимагає негайного закриття станції. Досі велися розмови про зупинку першого блока ЧАЕС наприкінці жовтня — у листопаді. Однак залишати на зиму станцію з єдиним блоком, який працює, небезпечно. У разі виведення його з дії ЧАЕС може опинитися без енергії, бо не має автономної системи енергопостачання.

Решта питань знайшли на зустрічі розуміння. Скажімо, довгождана реальна фінансова підтримка пакету чорнобильських програм. На початку січня в Україну надійде перший грант, виділений Європейським банком розвитку і реконструкції у розмірі 118 мільйонів екю на виведення ЧАЕС з експлуатації. Додатково залучатимуть кошти за програмою «TASIC».

Другий бік медалі — у зв'язку із закриттям ЧАЕС Україна мусить забезпечити собі компенсувальні енергетичні потужності. А Захід, як підкреслив міністр, донині був готовий виділяти нашій державі лише кредитні ресурси на паливо для теплових електростанцій. На початку жовтня підписано таку угоду на 316 млн. дол. З одного боку, цієї суми недостатньо, аби забезпечити енергетичну потребу країни, з іншого — такі кредити нам не вигідні. Спалення на технологічно застарілих ТЕС вугілля, купленого за світовими цінами, призводить лише до збитків. Тож гостро стоїть питання про завершення будівництва енергоблоків на Рівненській і Хмельницькій АЕС. Конкретно вирішити його в Парижі не вдалося, однак учасники зустрічі однозначно запевнили, що наприкінці нинішнього року буде прийнято рішення про надання Україні кредиту в 600—800 млн. дол. для завершення будівельних робіт на двох АЕС.

Сторони також розглянули проблеми «саркофагу», соціального захисту персоналу станції, створення міжнародного дослідного центру в місті енергетиків, реформування енергетичного сектора України. Фінальну крапку нинішнього року повинна проставити завершальна зустріч України та «Великої сімки», що відбудеться в грудні у Славутичі.

Роман ВАТРИЧ, журналіст

Уряд довірятиме насамперед великим компаніям з добрим ім'ям

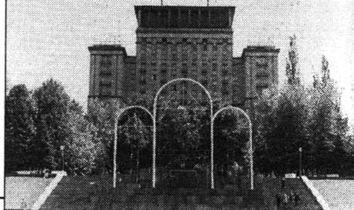
Пропозиції тижня

НЕ СЕКРЕТ, що готельний сервіс в Україні, навіть у столиці, м'яко кажучи, бажає ліпшого. По суті, ми поки що не маємо готелів, де могли б охоче зупинятися багаті люди. Ось чому до запланованої у Києві щорічної зустрічі акціонерів Європейського банку реконструкції та розвитку, яка відбудеться у травні 1998 року, треба спішно здійснити реконструкцію готелю «Москва», розташованого в центрі столиці.

Саме цей проект і став темою розмови під час зустрічі у Лондоні голови Національного агентства України з реконструкції та розвитку Романа Шпека з віце-головою мережі готелів «Hilton International» Девідом Джервісом. Реконструкція готелю, на думку британців, дасть змогу створити 200—300 робочих місць з попереднім навчанням готельного персоналу, а в перспективі Україна матиме непогані прибутки від проживання в «Москві» іноземних туристів і бізнесменів.

Британська сторона висловила готовність розглянути найперспективніші проекти реконструкції та будівництва готелів у Києві і на курортах Чорноморського узбережжя. Цілком можливо, як зауважив Д. Джервіс, що «Hilton International» найближчим часом розпочне у Києві роботу над двома проектами: вже згаданої реконструкції «Москви», щоби зробити з неї готель за найвищими світовими стандартами, а також переобладнання другого, менш фешенебельного готелю.

Не приховує свого зацікавлення українським ринком і одна з найбільших британських компаній, яка займається видобутком нафти і газу — «British Petroleum». На думку її директора з маркетингу Яна Рашбі, співробітництво з українськими підприємствами і компаніями можна розвивати у кількох напрямах. Зокрема, вести розвідку та розробку газових родовищ, вивчення структури нафтогазової промисловості в нашій країні, а також розвивати газовий ринок України, його інфраструктуру, вдосконалювати механізм поставок. Ішлося також про перспективи доступу «British Petroleum» до українського ринку оптової торгівлі енергоносіями, про виробництво реактивного палива в Одесі та виходу британців на авіаринок нашої країни, про можливості ведення ними в українських умовах високотехнологічного горизонтального буріння.

Роман Шпек заявив у Лондоні, що Україна зацікавлена не тільки в кредитах, а й у безпосередньому інвестуванні з боку іноземних компаній. І додав, що український уряд довірятиме насамперед «великим компаніям з добрим ім'ям».

Книга тижня

Богдан ГОЛИК, журналіст

ВОГОНЬ З ХОЛОДНОГО ЯРУ

У Будинку вчителя відбулася презентація історичної збірки «Героїзм і трагедія Холодного Яру». Цю книгу (під загальною редакцією члена Спілки журналістів голови партії «Державна самостійність України» Романа Коваля) присвячено майже невідомій сторінці історії збройної боротьби українців в 1917-1930 роках на околицях Холодного Яру (нинішня Черкащина, Кіровоградщина, Київщина) за Українську державу.

До збірника ввійшли матеріали з таємних архівів ЧК і НКВС, більшість із яких оприлюднюється вперше, а також спогади М. Дорошенка, І. Лютого-Лютенка, Я. Водяного, Ю. Тютюнника, С. Полішки та інших. Поява нового видання, без перебільшення, — заповнення ще однієї білої плями, свідчення історичної правди про Холодний Яр як одвічний центр боротьби за свободу України. На презентації були присутні відомі політичні та громадські діячі, нащадки героїв Холодноярської республіки, представники інших народів, зокрема, чеченського і грузинського. Всі вони наголошували: збірка допомагає набути Холодному Ярові втраченого статусу центру української духовності.

Збірник перекидає місток між легендарними холодноярцями та їхніми наступниками з Української повстанської армії. За словами останнього командувача УПА Василя Кука-Коваля, повстанська боротьба українців часів Другої світової війни зачалася саме з Холодного Яру.

Оксана ТЕЛЕНЧІ, «Голос України»

«Золотий Лев» збирає перлини і... мідяки

Фестиваль тижня

Театральний фестиваль «Золотий Лев» був започаткований 1989 року, а з 1994 року — офіційно став міжнародним. Це єдиний в Україні театральний фестиваль, зареєстрований в Європейській театральній картотеці. «Золотий Лев-96» триватиме 20—28 жовтня. Його девіз — «Класика очима експерименту». Фестиваль має дві програми — основну та фестивальне узбіччя. До Львова прибуде більш як 500 гостей. Увесь Львів, усі його сцени і навіть вулиці дихатимуть і житимуть театром, хоча так непросто нині відірватися від прози буднів..

«Золотий Лев» стрибнув високо, його знають і шанують у Європі, тому й приїдуть сюди відомі театральні колективи з Москви і Санкт-Петербурга, з Болгарії, Польщі і Румунії. Авторитетне журі визначить кращу виставу, кращу режисерську, акторську роботи, кращі сценографію і музичне оформлення. А якби передбачена була ще й спеціальна нагорода за мужність і вірність, то її, напевне, варто було б присудити незмінному директорові фестивалю, художньому керівникові Львівського Духовного театру Ярославу Федоришину. Він свято вірить у те, що рівень театрального мистецтва показує рівень держави і що саме Львів є найкращим в Україні містом для таких імпрез. Вірить і переконує в цьому меценатів, облдержадміністрацію, яка підтримує фестиваль і організаційно, і фінансами. А з коштами дедалі важче, і нині «Золотий Лев» продовжує збирати «мідяки», щоб оплатити приїзд гостей, оренду залів тощо. Але тіньовий бік свята відомий лише його організаторам. Зате муза театру розкошуватиме у всій своїй красі..

Львів.

Вітчизняний стиль

Алла СИБІРЯКОВА, *журналіст*

Задоволення від доброї роботи близьке до любовного

Майстерність будівельника — добре старе поняття, що викликає в нашій душі цілу гаму почуттів, серед яких головні — повага й захоплення. Втім, епоха стандартизації диктує свої правила, блискуче використані Рязановим у фільмі «З легким паром»: у будівельній сфері естетика й оригінальність відступає на третій план, після економічних та протипожежних вимог.

Чи не відступає таким чином на третій план і сама майстерність? Здається, прикладів цього є немало: встановлене на нашій землі навіть високотехнологічне зарубіжне устаткування не працює, бо хтось не так гайку закрутив, а дехто болтик пропив, і не відповідає за це ніхто. У халтури ніколи нема автора.

При всьому цьому ризикну стверджувати: основа сучасної майстерності — відповідальність Майстра за свою роботу. Такі приклади теж є, Богу дякувати. Один з них — київська фірма «Технобуд» (директор — Ігор Яновський). Про надійність фірми найкрасномовніше свідчить список її клієнтів: серед них — Верховна Рада, МВС України, Запорізька АЕС, завод Антонова, КрАЗ, об'єкти Укргазпрому. Що об'єднує отаких солідних замовників під одним, так би мовити, дахом? А якраз дах і об'єднує — «Технобуд» забезпечує своїх клієнтів м'якими словацькими покрівельними матеріалами, визнаними усією Європою. Вони товщі за традиційний руберойд, але такі ж гнучкі, крім того, пожежостійкі й мають добру здатність «дихати». А ще вони доступні в цінах і можуть протистояти стихіям небесним аж 40 років.

Ну, скаже читач, легко бути престижною фірмою, коли ти торгуєш імпортним матеріалом, але при чім тут твоя майстерність?

А при тім, що «Технобуд» продає не лише покрівельний матеріал, він продає ще й власні послуги — він ці покрівлі встановлює й дає гарантію на 5 років, що на вас не капатиме. А в основі цієї гарантії лежить ціла ідеологія майстерності: «Ми віддаємо перевагу роботі з майстрами-бригадирами, котрих добре знаємо, на кого можна покластися, чиєму досвідові довіряємо. Заводи, котрі нині, на жаль, простоюють, являли собою потужну базу для підготовки висококласних фахівців. Отож, неважко знайти доброго майстра, важче й важливіше — зберегти вітчизняну традицію сумлінної роботи. Чому на Заході традиція майстерності є девізом багатьох відомих фірм, а ми по-старому все скаржимося на халтурників?»

Цю ідеологію в «Технобуді» сповідує як начальство, так і самі бригадири. Один із шефів фірми сформулював суть справи ще яскравіше: «Технологія і культура (я не боюся цього слова) виконання покрівельних робіт з використанням доброго матеріалу дає покрівельникам задоволення, близьке до любовного, а це зводить до мінімуму можливість браку».

Що ж, сказано не без гумору, але влучно.

До речі, шість років тому «Технобуд» починав зовсім не з словацьких матеріалів — цілих чотири роки тут експериментували з вітчизняними руберойдами та мастиками, аж поки не дійшли до нинішніх морально-технологічних істин. Зрештою, вважають у «Технобуді», скоро всі ми прийдемо до цього: з того, що нам пропонують, вибирати не найдешевше, а —найякісніше.

Тобто, вибиратимемо не халтурника, а — Майстра.

Київ.

Богдан БЕРЕКЕТА, «Голос України»

Чи залишаться студенти без дипломів?

Освіта

У ЧЕРВНІ цього року в обласному центрі Волині відкрився Луцький медико-біологічний інститут. У вересні 1996 року виконувач обов'язків прокурора Волинської області Євген Шамринський звернувся до арбітражного суду області з позовною заявою про скасування державної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності — Луцького медико-біологічного інституту. Обласна прокуратура вважає діяльність цього вузу незаконною.

Медико-біологічний факультет Волинського державного університету проіснував 365 днів. Торік його ліквідували, студентів перевели до Львівського медичного інституту. Причина? Відсутня необхідна матеріальна база, є проблеми з кадрами... У Міністерстві освіти України вирішили, що Волинь може обійтися без медичного вузу. Отже, факультет ліквідували... А незабаром з'явився інститут.

Спочатку Луцький медико-біологічний інститут був розташований у житловій квартирі його ректора, професора, доктора медичних наук, тепер уже колишнього декана медико-біологічного факультету університету Григорія Стеценка. Нині новий вищий навчальний заклад орендує приміщення дитсадка № 36.

—Наш інститут створений рішенням ученої ради Міжнародного науково-технічного університету, —сказав при зустрічі Григорій Семенович. — Це перший у західному регіоні України вищий навчальний заклад, де готуватимуть фахівців із медико-біологічних технологій. Так, у нас платне навчання. На рік за одного студента —600 доларів. Зараз у вузі навчається 65 студентів за такими спеціальностями: біомедична електроніка, комп'ютерні науки, менеджмент і екологія. Через чотири роки навчання студенти будуть забезпечені дипломами бакалаврів, магістрів та докторів. Погоджуюся з тим, що проблем у нас багато, але з часом ми їх розв'яжемо. І потрібна матеріальна база для навчання в нас з'явиться... А щодо порушення чинного законодавства під час створення інституту, то такий факт мав місце. Але і його виправимо...

Ось що з цього приводу сказав заступник начальника головного управління акредитації Міністерства освіти України В'ячеслав Супрун:

—Інститут може проводити освітню діяльність за умови, що має відповідну ліцензію Міністерства освіти України. Так вимагає закон. Оскільки Луцький медико-біологічний інститут такої ліцензії не має, він повинен зупинити свою освітню діяльність.

Є ще одне грубе порушення чинного законодавства у створенні вищого навчального закладу в Луцьку. Статут інституту має затверджувати Міністерство освіти України, а не лише президент МНТУ Юрій Бугай. Низку інших порушень було виявлено під час перевірки інституту прокуратурою Волинської області, що стало основою для такого висновку: «... учбовий заклад існує на незаконних підставах. Тому внесені за навчання кошти в сумі 32417 гривень 53 копійки мають бути повернені студентам».

Сьогодні студенти слухають лекції, конспектують, мріють про майбутній диплом, якого інститут не має права видавати.

Чому ніхто не подумав над цим до початку навчального року, коли новий освітній заклад тільки відкривався? Важко зрозуміти, чому для функціонування медико-біологічного факультету на Волині не було належних умов, а для медико-біологічного інституту вони раптом з'явилися. Адже як рік тому, так і сьогодні тут немає відповідної матеріальної бази, немає кадрів... З 12 викладачів нового інституту тільки 6 мають ступінь кандидата наук.

Волинська область.

Підлітки читають Пушкіна, «качають» біцепси та дивляться телевізор

Які ми

—ТА ВІН ЖЕ хороший, вихований хлопчик! — вигукують деякі батьки, коли хтось намагається відкрити їм очі на власне чадо. Дізнавшись одного разу, чим займається його «хороший хлопчик», батько одержує інфаркт, повістку з міліції чи ще щось у такому дусі. То чи не ліпше вже прямо зараз уважно придивитися до власного сина чи доньки? З ким товаришує? Чим цікавиться? Де і як проводить вільний час? Принаймні, в цьому разі ви гарантовані від приголомшливих відкриттів.

Недавно на анкету Центру соціологічних досліджень Українського НДІ проблем молоді з приблизно такими ж запитаннями відповідали 15—16-річні учні шкіл, ПТУ та більш престижних середніх та середніх спеціальних навчальних закладів. Всього опитано 6680 респондентів у різних містах та селах України.

З'ясувалося, що у вільний час 16 відсотків тінейджерів частенько ганяють на мопедах та мотоциклах, 4 відсотки — змагаються з «одноруким бандитом», 54 відсотки віддають перевагу комп'ютерним іграм і всі як один дивляться телевізор. Лише в 1,5 відсотка опитаних на «ящик» не вистачає часу.

Живий ще в народі культ пружних біцепсів та трицепсів, інакше 84 проценти не проводили б дозвілля у спортзалі.

Здоровому духові віддали перевагу 70 відсотків респондентів — вони заявили, що читають книжки крім запрограмованих шкільною програмою. Та при перевірці виявилося, що багато хто з книголюбів не може назвати жодного такого автора.

Вразила захопленість молоді класикою (в основному програмною). У рейтингу книжок, які справили найбільше враження, під номером один іде — хто б ви думали? — Олександр Сергійович Пушкін. На другому після автора «Казки про царя Салтана» місці йде незабутній мушкетер Олександр Дюма. Третє місце ділять великий хіп-пацифіст російської літератури Лев Толстой та геній книжкових розкладок Джеймс Чейз. Далі — Лермонтов, Агата Крісті, Джек Лондон і, що особливо втішно, все-таки Достоєвський.

З огляду на те, що на 39 відсотків опитаних мікстура з «аптеки для душі» ніяк не вплинула, можна облишити ілюзії про націю, яка найбільше читає. Як і про таку, що найтверезіше мислить.

Як показало соцдослідження, майже 80 відсотків підлітків у віці 15—16 років вживають алкоголь, а 13 відсотків хоч раз у житті скуштували наркотики. Тут варто взяти до уваги, що опитування проводилося серед найбільш брагополучної частини української молоді — учнів, тобто принаймні зайнятих справою. За підрахунками спеціалістів, ця група становить майже 75 відсотків усіх підлітків їх віку. Популярність наркотиків та алкоголю в інших 25 відсотків буде значно вищою.

А ось — ексклюзивна інформація для вас, дорогі батьки! Найчастіше ваші діти вживають міцні напої у друзів (41 відсоток). У власному домі п'ють 28 відсотків, на вулицях, у парках чи на пляжі — 11, на дискотеках — 10, у рідному навчальному закладі — 5 відсотків, у пивниці чи барі — 5 відсотків, 3 відсотки — у підвалі чи підворітті і стільки ж у ресторані. Залишається позаздрити статкам батьків останніх трьох відсотків!

А ось іще цікавіше — майже 10 відсотків ваших чад, дорогі батьки, п'ють знічев'я — «з нудьги», «для апетиту», «на зло всім», «аби хоч чимось зайнятися».

Ось де, як кажуть, собаку зарито!

(Інші матеріали на цю тему читайте на стор.13).

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Григорій ГРИНЬ, «Голос України»

ПРОКАТАЄМОСЬ З КОМФОРТОМ

Підприємство «Полтавагазпром» передало місту п'ять новеньких тролейбусів-двійок дніпропетровської марки. Якщо взяти до уваги те, що за весь минулий рік тролейбусний парк обласного центру поповнився лише однією машиною, то подарунок справді королівський. Нові тролейбуси мають по два двигуни, що дасть можливість безпечно експлуатувати їх на подільському маршруті — з крутим спуском і підйомом. Укомплектовані вони ще однією технічною новинкою — двигунами-вентиляторами, завдяки яким машина здатна проводити рекуперацію —повертати струм в електромережу. Кожна з нових машин розрахована на 200 пасажирів.

Полтавська область.

ДЮБА Анатолій Федорович

Невблаганна смерть передчасно вирвала з наших рядів Дюбу Анатолія Федоровича — колишнього Віце-прем'єр-міністра України.

Дюба А. Ф. народився 29 серпня 1940 р. в м. Донецьку. В 1968 р. закінчив Донецький політехнічний інститут.

Багато сил і енергії віддав він справі розвитку вугільної промисловості України. Працював електрослюсарем, кріпильником, гірничим майстром, заступником начальника дільниці, директором шахти «Бутівка-Донецька».

З 1981 р. — Дюба А. Ф. — начальник управління, з 1986 р. — заступник Міністра вугільної промисловості.

З 1987 року А. Ф. Дюба працює Головою Держгіртехнагляду, Держнаглядохоронпраці України.

У 1994 році призначений Віце-прем'єр-міністром України.

На всіх ділянках роботи Анатолій Федорович виявляв знання справи, вимогливість до себе і підлеглих. Він був чесною і принциповою людиною, користувався великою повагою серед усіх, хто з ним працював.

Світла пам'ять про А. Ф. Дюбу назавжди залишиться в наших серцях.

П. ЛАЗАРЕНКО, В. ДУРДИНЕЦЬ, М. ЗУБЕЦЬ, В. ПИНЗЕНИК, І. КУРАС, А. МІНЧЕНКО, В. ПУСТОВОЙТЕНКО, Ю. РУСАНЦОВ, В. ГУРЕЄВ, В. КОРОНЕВСЬКИЙ, В. МАЗУР, С. ТКАЧУК, С. ПОЛЯКОВ, Г. ФОМЕНКО.

Віталій ЖЕЖЕРА, «Голос України»

ЯК ПОЧУВАТИ СЕБЕ РІВНИМ КОЖНОМУ

Передмова замість діагнозу

Якщо рідко буваєш за кордоном, неодмінно приключається одна неприємна хвороба: приїхавши звідти, з будь-якого приводу починаєш розмову словами: «А от у Польщі...» На третій день ближні на тебе вже дивляться косо, здається, не встигнеш відкрити рота, як вони всі хором підкажуть: «А от у Польщі... ги-ги-ги!»

Автор цих рядків був там у кінці вересня. Йому було добре. Саме тому він донині мовчав — щоб перехворіти. Тепер — можна.

Отже, то була поїздка (вже четверта) української делегації на Варшавський міжнародний туристичний ярмарок «Тур-Тревел-96». Про це «ГУ» писав своєчасно і з задоволенням. Не писалося лиш, що разом з повпредами туристичної індустрії у Польщі побувала група київських журналістів — у відповідь на візит своїх польських колег, котрі вояжували по Україні торік. Я собі уявляю, як вони, приїхавши додому, тероризували ближніх: «А от в Україні...»

Анна, Матей і семеро дітей

По шосе на Хелм — Люблін — Варшаву за вікном автобуса миготять ті самі сільські дворища, на тих самих городах копають ту саму картоплю й ті самі буряки. І раптом розумієш, що все «те саме» — не таке: це й селом по-нашому не назвеш, бо від двору до двору щонайменше кілька десятків метрів, тут хата не зазирає у вікна іншій хаті і тому схожа не на інші, а лиш на саму себе, та й городи найменші на око — гектарів по вісім, і пейзаж неможливий без коней. Отаке тобі хуторянство, але завдяки йому, можливо, тут не прижилися колгоспи, а Польща сама себе годує ще й нам продає, і не лише нам. В цю мить у тобі прокидається смисл Туризму, ти хочеш стати аграрним або туристичним міністром, посадити до великого гарного автобуса гурт знайомих полтавських дядьків і покатати їх оцією дорогою, часто зупиняючись і розпитуючи, як та що. Нас би приймали добре, бо так званий агротуризм у Польщі вельми розвинений. Скажімо, на трасі Торунь — Гданськ ми завітали до сільського приватного готелю пані Анни та пана Матея Горських. Добротний дім на два з половиною поверхи, коло порога триметровий сонях, обслуга — самі господарі, ще молоді, та їхні семеро дітей. Землі — 10 га. Екзотики особливої нема, хто ж тут буває? А хто завгодно, навіть японці, частіше німці, гриби збирають, купаються, вісім доларів за ліжко для них не гроші. А хуторяни Горські мають з того 30 тисяч доларів щороку. І вони не одні такі. Агротуризм стимулюють: якщо у твоєму готелі до п'яти ліжок, ти не платиш податку зовсім, понад п'ять ліжок — сім відсотків від прибутку. А взагалі в турбізнесі податки відсотків двадцять. Був би я міністром, возив би полтавських дядьків тими хуторами не менш тижня, і нам не треба було б навіть до Варшави та інших чудових тутешніх міст.

Пані Варшава та пані Ірена

Утім, коли вже потрапляєш до Варшави, то забуваєш про село, Варшава — не для агротуристів, там п'ятизірковий «Шератон» і тому подібна розкіш, властi ламають голову: як побудувати кілька дешевих однодвозіркових готелів, яких не вистачає катастрофічно, бо ось-ось гряде 400-ліття «столичності», й гостей буде багато. Чудове місто, пишне місто, зворушливе місто, і саме тому я не описуватиму Варшаву, скажу ліпше кілька добрих слів про чарівну пані Ірену Костецьку, котра на ці кілька днів стала нашим гідом і — без перебільшення — символом Варшави. Здається, нам дали взагалі найкращого в Польщі гіда. Пані Ірена знає шість мов, українську теж, пані Ірена була учасницею трагічно-знаменитого Варшавського повстання, після якого Гітлер стер місто з лиця землі. Очевидне тут бачиш сам, але пані Ірена — безцінний свідок неочевидних, лиш їй відомих речей. Вона каже, ледь неточно будуючи фразу: «А отут ми трохи вбили варшавського губернатора-тирана». — «Як — трохи?» — «Ну, поранили», — каже вона і не пояснює більш нічого, та більш нічого й не треба, милуйся на Варшаву, і це буде найбільшою нагородою пані Ірені.

Про велике і мале

Польща вражає скрупульозністю відбудови своєї старовини: та сама Варшава, начисто знищена, встала заново, і не так ото декоративно, як, скажімо, Золоті ворота в Києві, а так, ніби ніколи й не зникала. І таке не лише у Варшаві, всюди. Навіть грандіозний Мальборк, гніздо хрестоносців — відбудували. В цьому є особлива духовна велич, що майже не піддається осмисленню. Але чи не більше вражають дбайливо збережені речі малого виміру, навіть, здавалось би, несолідні. У Гданську одна пречудова вулиця в самому центрі зветься гордо Козячою, інша вуличка в старій Варшаві — Запічок! У Гданську, на Полянкі, 56 — будинок Леха Валенси, так собі, скромно — але вам це показують з гордістю...

«Юж вшистко поробйоно!»

У середньовічному Торуні, на батьківщині великого Коперника, йде дощ, це не заважає місту бути казково-красивим. Серед дня, під дощем, у центрі міста стоять троє городян напідпитку. Якась жінка кричить: «Ви, нероби!» Один хутко обертається й відповідає весело: «Так юж вшистко поробйоно!» Ця фраза западає у пам'ять і робиться навіть символічною. Справді, чим більше вражень, тим очевиднішим здається, що в поляків і справді «юж вшистко поробйоно» — і в сенсі відбудови та збереження історичної пам'яті, і в галузі туристичної інфраструктури, і... Від цього вже недалеко до розпачливого «А ми — не можемо?!» Це —найнебезпечніший момент подорожі: соромишся себе, заздриш полякам. Рятує те, що вони самі до себе ставляться не без іронії. У Торуні продають легковажні поштові листівки — Коперник з рогаткою і в кедах, напис: йому теж було 10 літ! Інша листівка римує прізвище великого астронома з пряником («перник» по-польськи). На третій, під шаржем великого земляка написано: «Коперник був фігляром — будь і ти!» А поруч ловиш на льоту легенду про те, що великий магістр хрестоносців брав із собою на війну торунських дівчат — щоб лицарі почувалися лицарями, а не бозна-ким. Що ж, у нас із собою — пані Ірена...

Грюнвальд

Пані Ірена просить нашого віртуозного водія пана Єжи відхилитися від маршруту, і ми опиняємось на полі знаменитої Грюнвальдської битви 1410 року, де об'єднаними слов'янськими силами розбито хрестоносців. Сіється дрібний дощ, людей досить багато, однак вражає все одно якась відстороненість цього місця, немов воно навіки лишилося на дні часів. Пані Ірена пропонує переглянути в музеї 20-хвилинний фільм про Грюнвальдську перемогу, але нам не хочеться псувати враження від справжності цього поля, і ми відмовляємося. Лиш надвечір, вже далеко звідти, випадково дізнаємось, що в тому фільмі грав покійний чоловік пані Ірени. Грав він, до речі, нашого середньовічного співвітчизника, великого князя литовського Вітовта... Господи, не забути б, що завтра, 20 жовтня, у пані Ірени — день ангела!

Пан Мишка

У Троємісті (Гданськ—Гдиня—Сопот) пані Ірені допомагав місцевий гід пан Хенрик Шімельдфеніг, на диво душевний чоловік. Зовсім юним пан Хенрик воював в Армії Крайовій, мав там підпільний псевдонім Мишка, бо невеличкий на зріст. Затим відсидів п'ять літ у Сибіру, російської досі не забув. Хрещений батько пана Мишки загинув у Катині. Крихітний пан Мишка й досі почуває себе солдатом, без романтичного хвилювання не може говорити про Вестерплятте — клаптик балтійського берега коло Гданська, де 200 поляків героїчно билися з 3000 німців на початку війни. Це розповідали під час вечері, а в сусідньому залі ресторану п'яно реготали німецькі туристи, мов у поганому кіно. Пан Мишка сказав: «У мене серце кров'ю обливається, коли вони отак сміються на цій землі, але ми католики і мусимо прощати всім ще до заходу сонця». До речі, німці якраз і становлять чи не основний контингент туристів тут, а Польща — у першому десятку туристичних держав світу.

Ілава шукає схожих на себе

Але марно думати, що тут раді лиш багатим гостям. Одну чарівну ніч ми ночували в Ілаві — невеличкому місті на Мазурських озерах, що схожі на наші Шацькі. До речі, поляки цього року домовилися з волинянами про спільне облаштування рекреаційно-туристичної інфраструктури Шацьких озер. Крім того, Ілава шукає подібне собі містечко в Україні — для спільної праці, для обміну відпочивающими.

А під час зустрічі в нашому посольстві у Варшаві пан посол Петро Сардачук навіть сказав, що у прагненні до конструктивної дружби в найрізноманітніших галузях поляки навіть активніші, ніж наші. Про мене, це здається дивним і незрозумілим.

Власне кажучи, ярмарок

Ярмарок «Тур—Тревел-96» був вельми представницький, особливо втішало, що окремий стенд України був тут помітний, настільки, що це навіть, здається, трохи дратувало конкурентів, визнаних китів європейської туристичної індустрії. А воно таки індустрія: як сказав нам Борис Вихристенко, перший заступник голови Держкомтуризму України, за прибутковістю туризм —третя галузь у світі, одразу після нафтогазової та електронної. Отож колеги й ревнують. «Та нехай собі як знають — нам своє робить». Можемо порадіти з того, що наші туристичні фірми підписали на ярмарку чимало угод, переважно на в'їзд туристів в Україну, а угоди на виїзд стосувалися переважно оздоровлення наших дітей за кордоном, у Європі й навіть у Тунісі. І, до речі, — жодної угоди про шоп-тури!

А взагалі на ярмарку цікаво. Можна було набрати кілька кілограмів чудової рекламної макулатури з усього світу. І брали! Бо коли тримаєш у руках, скажімо, гарний путівник «Лондон для кожного» — почуваєш себе отим «кожним».

А пуркуа б і не па?

А чому б і справді не почуватися у світі «кожним»? Адже фокус туризму розшифровано ще на початку цієї статті: практично будь-яка мандрівка у нормальної людини викликає трохи ненормальне зачудування світом, і це добре! До нас теж їдуть, з кожним роком — дедалі більшими темпами, той же Борис Вихристенко назвав цифри: позаторік ми прийняли 800 тисяч туристів, торік уже більш як два мільйони, і це дало державі 285 мільйонів доларів... Як на міщанську думку — і що їх тут цікавить?! А вони люди серйозні, їх Чорнобиль цікавить, а ще те, що в нас усе спокійно і красиво. Хоч Україна ними ще не обжита, вони знають лиш Крим, Київ, Львів, Карпати... Ми, правда, теж про себе знаємо не більше. Лиш у Варшаві я ознайомився з чудовим київським журналом «Міжнародний туризм», що його редагує Олександр Горобець. Їй-Богу, чудове видання, не гірше за «Вокруг света» старих добрих часів, а може, й краще, бо й про Україну розповідає. Вже коли поверталися назад, познайомився з двома чудовими дівчатами — Наталею Халайджі, менеджером фірми Київ СІТА Тревел, та Мариною Беліченко, менеджером фірми Арктур, і вирішив вразити їх однією своєю мрією, що мені самому здавалася нездійсненною. Мрія така: проїхати на велосипеді всю Грецію, від Пелопоннесу до Македонії. Дівчата відповіли урочисто-спокійно: «То будь ласка. Такі маршрути є. Будуть гроші — приходьте до нас...»

На малюнку — ота сама поштівка з Торуня, де написано, що Коперник був фігляром, будь і ти!

Київ — Варшава — Київ.

Музичний відгук ностальгії

Олександрові Білашу

Дорогий мій брате, ясновельможний пане Білаш!

Я щасливіший за багатьох інших людей, бо знаю не тільки тебе і твою музику, але й твоїх батьків, твою Пивиху, золоту Полтавщину, тобто все те, що програмувало твій дух ще тоді, коли кінь Білаш носив гетьмана Богдана і не думав, що його наймення завдяки твоїй творчості стане таким славним у XX столітті!

Ти народився з української пісні і віддав їй найкращі хвилини свого натхнення. Козацьке, білашівське начало, невмируще й головне єство усієї твоєї творчості, сьогодні вже перенесене в почування нашої нації, яка, нарешті, встала з колін і будує свою державу.

Я вдячний тобі за те, що ти написав і на мої слова декілька мелодій, які, сподіваюсь, не дадуть мені після першої смерті вмерти вдруге, бо прив'язали і моє ім'я до твоєї слави, та головне в тому, що ти своїми піснями допомагав мені не загубитись у нікчемних дрібницях життя, а працювати й жити для України.

Вітаю тебе цим словом і цим віршем, який склався сам собою, як тільки я сів за стіл, щоб писати тобі урочисте здоровлення.

Туга
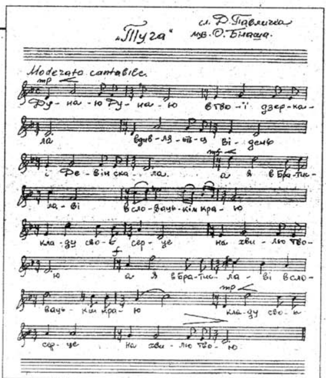
Дунаю, Дунаю, в твої дзеркала
Вдивляється Відень і Девін-скала,
А я в Братиславі, в словацькім краю,
Кладу своє серце на хвилю твою.
Дунаю, Дунаю, широка водо,
Візьми мого серця колюче гніздо,
Там туга кигиче, немов чаєня:
Додому — щоночі, додому — щодня!
Дунаю, Дунаю, послухай мене,
Неси моє серце печальне й трудне,
І там до моєї землі притули,
Де Чорного моря клекочуть вали.
Дунаю, Дунаю, в блакитній імлі
Летять твої хвилі, немов журавлі,
Візьми моє серце в козацькі степи,
А ні, то об скелю удар і втопи!

Слава Білашу! Слава Україні!

Братислава, 30 березня 1996 року.

Дмитро ПАВЛИЧКО.

Від редакції: як свідчить дата, вищенаведений текст було написано послом України в Словаччині Дмитром Павличком і надіслано Олександрові Білашу до ювілею ще весною. А цими днями Білаш передав до редакції своєрідну музичну відповідь на те весняне послання.

Віталій АБЛІЦОВ, «Голос України»

Фауст з вулиці Хмельницького

Микола АМОСОВ: «Людство не загине. Але для його врятування потрібна копітка праця».

1. Він вражає з першої зустрічі

Байдуже в даному випадку, що подумають мої опоненти, але я процитую одне речення з присвяти автора нещодавно подарованої мені книжки: «В память долгих бесед в электричке 13 лет назад». Амосов. 6. IX.96».

Як людину, котра виросла далеко від столичних міст, мене завжди вражали зустрічі з відомими широкому загалу людьми. Такі почуття довелося пережити й під час знайомства зі всесвітньо відомим Миколою Амосовим. Знаменитий хірург та кібернетик мав тоді заміську дачу в Клавдієвому й разом зо всіма ранковою електричкою добирався до Києва.

Звів нас випадок. Мене зацікавив скромно одягнений чоловік з дерматиновою сумкою через плече, який то читав у дорозі журнали, видані англійською мовою, то щось писав розмашистим почерком. І якось ми познайомилися. Не знаю, чи мало б те знайомство продовження, але запам'яталася досить різка дискусія на тему майбутнього нашої культури й, зокрема, мови та літератури. Микола Михайлович був тоді впевнений, що українська духовність розчиниться в російській. І, здається, співчував українським інтелігентам. Та хочеться вірити, що мої аргументи на нього все ж подіяли. Бо коли ми зустрілися знову, то згадав Микола Михайлович саме про цей епізод.

2. Вільний мисливець на ниві філософії

ЕНЦИКЛОПЕДИЧНА ДОВІДКА. М. Амосов народився 1913 року на Вологодщині (Росія). Розробляв питання хірургічного лікування захворювання серця та інших внутрішніх органів. Працює над проблемами біологічної та медичної кібернетики, моделювання психічних функцій мозку, соціально-психологічних механізмів поведінки людини. Академік М. Амосов автор багатьох книг, зокрема, «Мысли и сердце», «Книга о счастье и несчастье», «Разум, человек, общество, будущее». Удостоєний найвищих урядових нагород і премій СРСР, в тому числі звання Героя Соціалістичної Праці та Ленінської премії.

1967 року Деніс Медоуз надрукував дослідження «Межі зростання», в якому пророкував, що до 2020 року людство переживе колапс — вимирання. Причини — нерегульоване збільшення населення та глобальне забруднення довкілля. Попередження почули переважно зарубіжні політики й державні діячі.

Одним з перших у нашій країні М. Амосов закликав: «Немає рації тиражувати інтелігентські стогнання. Треба шукати, думати що робити!»

***

—Над чим ви сьогодні працюєте?

—Пишу другий варіант книжки «Разум, человек, общество, будущее». Я — вільний мисливець на ниві філософії. Пишу без сподівань, що її хтось надрукує й тим більше читатиме.

—Ви стали песимістом? Тоді, може, торкнемося особистого... Життя — річ вічна, але індивідуум смертний. З висоти вашого досвіду яким бачиться людське життя? Трагічним і таким, що не має смислу?

—Смисл у самому житті, більш ні в чому.

—В самому існуванні? А коли воно припиняється, зникає й смисл?

—Це люди придумали, що є смисл. Коли живе жаба чи собака, вони ж не думають ні про який смисл. Так люди й Бога придумали, й душу.

—Але у книжках ви виступаєте за вплив на суспільство ідеології, зокрема, християнства.

—Я не християнин. Не вірю в Бога. Але знаю, що Бог потрібний як консолідуюча сила. Адже релігія прищеплює людям мораль.

—У вас переважає технократичне мислення?

—А гуманітарне мислення придумане. Починаючи з Древньої Греції. Жреці — ось хто були першим гуманітаріями. Це закономірно. Кожного, хто приходить у цей світ, потрібно виховувати. Коли суспільство високорозвинуте (економічно, технологічно, культурно), тоді процес виховання відбувається автоматично. Складається така організація суспільства, що кожний новий громадянин потрапляє у виховальне середовище. А коли суспільство перебуває в занепаді, от як ми зараз, тоді він потрапляє в дуже складне становище. Ми ще тільки на початку капіталістичного шляху, але розшарування в суспільстві досягло жахливих розмірів. Контраст між доходами багатих і бідних досяг 20—25 разів. У високорозвинутих країнах він рівний 5—6. Отже бідне суспільство стимулює активізацію природних якостей людського характеру: заздрощів, зла, агресивності...

—Тобто, як ви твердите в своїх працях, все зводиться до біологічної суті людини.

—Звичайно. Навіть нинішня однополюсність світу з тієї ж причини. До речі, я за однополюсність. Як є в біології? У зграї один вожак. Решта підпорядковані. Так і в суспільстві. Більше порядку, коли одна країна стає сильнішою за інші.

—Якось звучить... зграя...

—Так, звучить жахливо.

— І цинічно.

—Але це так. Та не забуваймо, що людина — істота, здатна виховуватися. Отож усе в руках суспільства. Істина ж у тому, що вся історія — це гра біологічних пристрастей. Не ідеологічних! Християнство та інші ідеології лише підправляють біологію: пом'якшують, як християнство... Біологія дуже жорстока.

***

Світ — це вічна боротьба егоїстів з альтруїстами. Проведені М. Амосовим дослідження засвідчили: 56 відсотків опитаних визнали, що основою етики (тобто нашої поведінки) є біологія, що кількість егоїстів у 10 разів переважає альтруїстів (безкорисливі люди, здатні заради блага інших зректися власних інтересів), що 80 відсотків егоїстів є властолюбцями, що...

Вчений попереджає: «Нашому суспільству потрібна ідеологія, здатна захопити людей, пом'якшити їхній егоїзм і неадекватні можливостям землі потреби».

3. Майбутнє людства й України

Динаміка моделі Д. Медоуза за 25 минулих років не підтвердилась. Як вважає М. Амосов, відбувається неухильне підвищення рівня освіти в усіх країнах, навіть найбідніших. Це безпосередньо впливає на обмеження народжуваності й економічне зростання.

Не підтверджуються апокаліптичні попередження про майбутнє глобальне потепління на землі. Але разом із тим золоті часи в історії людства вже минули. Попереду — тяжка праця за виживання.

***

—Нині у нас такий період: усі відділяються. І у нас, й у світі. Це закономірно. В біологічній природі людини це закладено. Процеси інтеграції й відділення йдуть паралельно. От і майбутнє України безпосередньо залежить від того, як підуть у ній процеси інтеграції, до якого співтовариства вона буде націлена.

Інтеграція з Росією — найпростіший шлях, бо є багато спільного. Але хоч я й росіянин, вважаю, що Україні вигідна інтеграція із Західною Європою. Щоправда, це шлях складніший, бо важливо, в якій якості Україна туди прийде. Може, як брат ще менший, ніж було у СРСР. Не треба забувати й того, що світ не стоїть на місці, а розвивається, і ми можемо відстати ще більше. Нам потрібно 50 мільярдів доларів, щоб досягти західного рівня технологічного розвитку. Де їх узяти? А тут ще Чорнобиль...

—Пам'ятаю, ви не були згодні з оцінками, які давали ваші колеги масштабам Чорнобильської катастрофи.

—Я й тепер не згоден. Офіційна оцінка була помилкова. І винні найперше письменники, які створили в суспільстві клімат страху. Тепер Україна відраховує на подолання наслідків Чорнобиля 12 відсотків бюджету держави. А достатньо 2-х! Щоб допомагати тим, хто постраждав під час ліквідації. Чорнобильський податок знищує Україну. Всі вже про це знають, але не говорять у голос. І світ налякали. Ми закладники старої пропаганди — не розібралися по суті з тим, що сталося, пропагували помилкові оцінки...

***

Зрозуміло, що більшості з нас нині не до роздумів про Всесвіт та його проблеми. Поняття виживання переважно розуміють як щось особисте, індивідуальне.

***

—А як же зі щастям, Миколо Михайловичу?

—Моє щастя в доньці, внучці. Та, насамперед, у праці, у мудруванні над різними ідеями. Хіба не щастя, коли рятуєш людину від неминучої смерті? Хоча цілковитого щастя я не досяг.

—Що ви читаєте?

— Я технократ. Сучасна література мені не подобається. Переглядаю все, але захоплюватися... Я ніколи не шукав у собі літературного таланту. Щоправда, можу похвалитися, що, очевидно, мало є в Україні письменників, котрі мають стільки книжок, виданих основними мовами світу.

***

Миколі Михайловичу Амосову за вісімдесят, але йому можна позаздрити — в очах світиться спрага знань й упевненість у собі людини, яка добровільно взяла на свої плечі турботу про наше майбутнє.

Він бачиться мені гетевським Фаустом.

Віктор РЯБУХА, доцент Харківського державного технічного університету радіоелектроніки

Теорема Ферма — не для нашого ума?

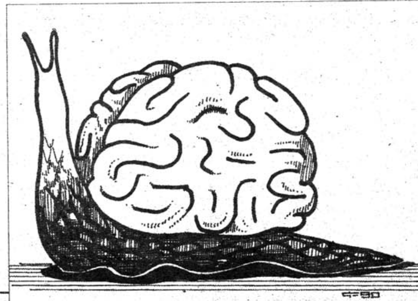
Шановна редакціє! 28 грудня 1994 року ваша газета опублікувала статтю «Довести до ума теорему Ферма», в якій йшлося про те, що вчені з Математичного інституту Національної Академії наук байдуже поставилися до запропонованого мною у співавторстві з І. Овчаренком розв'язання відомої математичної проблеми, не знайшовши навіть часу протягом кількох років на ознайомлення з нею.

Нині світова математична громадськість вивчає доведення Останньої теореми Ферма англійським математиком Ендрю Уайшлзом. Якщо протягом цього року помилку в міркуваннях англійського ученого не буде знайдено, доведення визнають вичерпним.

Незважаючи на те, що Україна має явну перевагу над іншими країнами як у часі (наша робота депонована у червні 1990 року), так і в пошуках шляху розв'язання проблеми, виникає цілком реальна загроза втрати приорітету, оскільки Математичний інститут не зробив абсолютно ніяких кроків для реалізації цієї переваги.

У телефонній розмові з ученим секретарем інституту В. Сукретним вдалося з'ясувати, що у такому поважному закладі є «об'єктивні причини», які затримують експертизу. Це несвоєчасна виплата заробітної плати ученим, відсутність коштів на пересилку відгуків авторам наукових праць, телефонного зв'язку і таке інше.

Чи є названі причини об'єктивними — судити не мені. Але у мене і мого колеги склалося враження, що співробітники МІНАНУ роблять усе, аби віддати пальму першості у розв'язанні Останньої теореми Ферма представнику будь-якої іншої країни, тільки б не своїм співвітчизникам з периферії.

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

Яблук — море, яблучка — нема

Михайло ВАСИЛАШКО, «Голос України»

(Початок на 1-й стор.).

А сади у багатьох господарствах почали вирубувати. Навіть на Поділлі сокира пішла гуляти по яблунях. Як зберегти національне багатство? Цю проблему обговорювали на колегії Державного комітету по садівництву і виноградарству. Та поки голова комітету Володимир Гончарук проб'є кабмінівську стіну із своїми бідами, українські яблуні можуть стати просто дровами. І не допоможуть жодні голландські технології.

Сьогодні вже ледь животіють навіть найкращі спеціалізовані господарства. Он великоярмовецький радгосп «Червоний партизан» Городоцького району, очолюваний Степаном Щуром, нинішнього року збере понад три тисячі зимових і осінніх сортів. На базі вже нема куди їх складати. Та це не радує. Бо, хоч як дивно, покупця на таку цінну і водночас дешеву продукцію нема. Залежно від сорту сьогодні за кілограм вони просять 30—60 копійок, але оптовики вже забули їхній телефон 03851—91837. Бо ж на гнилих та дорожчих бананах мають кращий зиск.

Але на ділі банану далеко до яблука, яке увібрало у себе всі осінні солодощі. Не вірите? Запитайте в Ілонки Лазар, ровесниці незалежної України і доньки робітників радгоспу (фото на 1-й стор.). Ще вагоміше слово може сказати відомий на всю Україну садовод, бригадир, герой праці, а нині заступник генерального директора ВО «Хмельницьксадвинпром» Анатолій Новицький. Зрештою, навіть робітниці саду Валентина Шароварська, Майя Лупійчук та Світлана Голубкова. А захочете почути про біди садоводів — про них скаже агроном Йосип Терещук. Навіть збираючи з окремих кварталів по 350 центнерів з гектара, він не тішиться. Бо на соки віддавати високоякісну продукцію не піднімається рука, а торговельників — катма. І таке невеселе життя у сонячних садах Поділля триватиме, поки своє слово не скаже уряд. А годилось би, поки не пізно.

Фото автора.

Городоцький район Хмельницької області.

Анатолій МАРЧЕНКО, журналіст

Генеральський тандем вийшов на старт

Лебідь «догрався». Позавчорашня сенсація — підписання Борисом Єльциним наказу про відставку генерала з поста секретаря Ради безпеки — поставила крапку і кому у захоплюючому серіалі під назвою «Нові кремлівські ігри».

Причини такого рішення сам Єльцин виклав у телеінтерв'ю досить переконливо: Лебідь, мовляв, пересварився з ким тільки міг, а я ж його попереджав... Звичайно, причини вагомі, але не менш вагомий і не вимовлений вголос привід: новоутворений союз Лебедя з іншим генералом — одіозним Олександром Коржаковим, екс-начальником президентської служби безпеки. «Майбутні президент і прем'єр-міністр» — так, на думку спостерігачів, честолюбні мрії «солодкої парочки». Ці перспективи викликають нервовий озноб у команді нинішнього президента. І справді — не доведи, Господи...

Але крапку ставити поки що рано. За кілька місяців своєї діяльності на посту секретаря РБ Олександр Лебідь «прикупив» кілька політичних козирів, серед них — «чеченський». Він не довів справу до кінця, та якщо навіть уже й не доведе, буде мати чудовий аргумент — бачите, не дають... Хоча можна не сумніватися, що в будь-якому разі, за будь-якого розвитку подій Лебідь одягне терновий вінок мученика. А Лебідь-мученик поєднаний з інтриганом Коржаковим — це велика сила.

Навіть після досить тривалого відпочинку, президент Єльцин виглядає втомленим, нездоровим. Незважаючи на відставку, у генерала досить задоволений вигляд, він повний сил. «Ще не вечір», — багатозначно заявив Лебідь журналістам. В його політичній кар'єрі починається новий етап. Здається, генералові такий початок подобається, останні події не стали для нього несподіванкою. Тож, можливо, так було задумано?

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, «Голос України»

Чи важко розділити вже тріснуте?

Якось дипломат, що представляє в Україні одну мусульманську державу, в розмові зі мною зазначив: світ несправедливо лякає всіх ісламізмом — якщо, мовляв, поглянути на історію, то християни здійснили братовбивчих війн та геноцидів набагато більше за мусульман...

Можливо, так, але й контраргументів щодо цього твердження вистачає. Факт, що мусульмани вміють човпти один одного не гірше за християн, навряд чи потребує доказів. Поглянути хоча б у новітню історію: ірано-іракська війна, іракo-кувейтський конфлікт, пригноблення «братами-мусульманами» курдів, нинішні афганські події... І, здебільшого, воюють правовірні один з одним саме з іменем Аллаха на вустах.

Іслам втратив монолітність ще у сьомому столітті. Тоді в цій релігії стався розкол, внаслідок чого утворилися дві основні течії: шиїзм та сунізм. Щоб зрозуміти суперечності обох напрямів, потрібно знати Коран і всю ісламську догматику, а тому обмежимося порівнянням ісламських розбіжностей з такими, що існують між католиками та православними у християнстві: в абсолюті таке співставлення буде досить правильним. Шиїзм сповідують, зокрема, в Ірані, Лівані, на півдні Іраку, в Ємені, центральноазіатських республіках колишнього СРСР, прихильники шиїзму є релігійною меншістю в багатьох арабських країнах Перської затоки. Решта мусульманського світу — переважно суніти.

Щонайяскравіше ілюструють шиїтсько-сунітське взаємонеприйняття нинішні події в Афганістані. Ісламськими фундаменталістами є і войовничі таліби, і вигнані ними з Кабула президент Бурхануддін Раббані та міністр оборони Ахмад Шах Масуд. Але таліби — фундаменталісти-суніти, тоді як урядові сили — шиїти (супротивники різняться також етнічно: таліби — пуштуни, а війська Раббані, Масуда, Дустума — узбеки, таджики, туркмени, тобто — національні меншини). Не дивно, що завзяття борців за «істинне» вчення віри Аллаха морально й матеріально підживлюють зацікавлені сторони. Бурхануддіна Раббані активно підтримує Іран, «симпатизують» йому в Таджикистані та Узбекистані. За деякою інформацією, саме Тегеран поставляв недавньому кабульському керівництву зброю. За талібами стоять союзники-суніти з Пакистану, Саудівської Аравії, Катару, Об'єднаних Арабських Еміратів, Бахрейну. Звичайно, релігійні інтереси майже завжди в таких випадках поєднуються з інтересами економічними, але поки що боротьба точиться насамперед за сферу релігійного впливу.

Символічно, що саме у дні захоплення талібами-сунітами Кабулу масові антиурядові виступи спалахнули в невеличкій арабській державі Бахрейн. Більшість населення цієї країни сповідує шиїзм, тоді як правляча династія Аль Халіфа належить до сунітської гілки. Приводом до нинішніх, фактично антисунітських, виступів стала смерть молодого шиїта: начебто через тортури у поліцейській дільниці. А на початку року шиїтські виступи мало не спричинили в державі громадянської війни. Показовою була реакція на ті події арабських держав, які теж занепокоєні поширенням у себе шиїзму. Президент Єгипту Хосні Мубарак прозоро натякнув на Іран: «Не викликає сумніву, — заявив він одній кувейтській газеті, — що тут має місце іноземне втручання у справи невеликої острівної держави. Причому, змова спрямована не лише проти Бахрейну, а й проти усіх арабських країн». В намаганні дестабілізувати ситуацію в Бахрейні звинуватив Іран і генеральний секретар Ліги арабських держав (ЛАД) Ісмат Абдель Магід.

Отже, серед ісламських країн існують досить серйозні суперечності. Непорозуміння є й серед, скажімо, мусульманських держав однакового забарвлення: не все гаразд у відносинах між Туреччиною й Сирією, між Іраком і — Йорданією та іншими арабськими державами. Не секрет, що бідніші близькосхідні арабські держави недолюблюють багаті, нафтові, які підтримують тісні відносини з США. Втім, існує ще й така думка: розкол в ісламі, загострення суперечностей в ньому вигідне Заходу і, насамперед, — тим таки Сполученим Штатам, які є «ворогом номер 2» (перший — Ізраїль) для ісламських фундаменталістів. Розділяй та володарюй — прекрасне правило для супердержав. А розділити вже тріснуте неважко — це постійно доводять події на Близькому та Середньому Сході.

Малюнок з англійського журналу «Економіст».

Гюльчатай знову закрили личко

За часів присутності в Афганістані радянських військ і правління підтримуваного ними президента Наджибулли на вулицях Кабула можна було зустріти жінок не лише без паранджі, а й зодягнутих по-європейськи. Однак у 1992-му владу захопили моджахеди, і одним з перших наказів було: жінка має одягатись «по-мусульманськи». Втім, постійні війни, які вели впродовж чотирьох років моджахеди між собою та, згодом, з талібами, не давали їм змоги приділяти «вихованню» кабульських жінок багато уваги. Та столицю захопили загони «Талібан». І знову один з перших наказів мав стосунок до жінок. Таліби, щоправда, пішли далі попередників: заборонили жінкам працювати, залишивши, таким чином, на волю Аллаха школи, лікарні тощо. Навіть американці, які симпатизують новій кабульській владі, натякнули талібам: з такими «заявками» вам говорити зі світовим співтовариством буде важкувато... Але поки що кабульські жінки мають щось на кшталт добре нам знайомих «відпусток за власний рахунок». Втім, інформагентства передають, що загони урядових військ знову потіснили талібів і підійшли впритул до столиці...

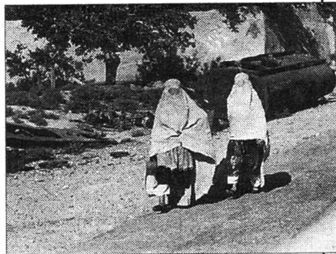

Фото ІТАР-ТАРС.

Почім вуса президента

Президент Еквадору Абдала Букарам вирішив провести благодійну акцію — поголити свої охайні, в стилі Чарлі Чапліна вуса.

Пан Букарам офіційно заявив журналістам, що з задоволенням позбудеться вусів, якщо отримає за цей вчинок... 125 тисяч доларів. І все це не заради власного збагачення. Адже отримані від такого пожертвування гроші глава держави покладе не в власну кишеню, а на рахунок благодійних організацій.

Журналісти поцікавилися у президента, чи не переоцінює він свої вуса, бо ж сума надто велика. На такі закиди глава держави відповів: «Я знаю людей, які готові заплатити за мою голову в декілька разів більше».

Крім того, що вуса Абдали Букарама стали предметом детальних обговорень, вони ще й потрапляять на аукціон, організований одним з каналів кабельного телебачення. Його ідея полягає в тому, що будь-хто може зателефонувати в студію і запропонувати виставити на торги у прямому ефірі будь-яку річ. Звичайно, президент не виставляв на телевізійні торги свій товар.

Журналісти вирішили допомогти йому позбутися вусів самостійно і продемонстрували фото, на якому пан Букарам без них. Так вони хотіли пришвидшити процес пошуку покупців. Але це їм не вдалося. Тому галас навколо президентських вусів триває.

Типовий політик

Білл Клінтон не страждає відсутністю талантів. А от вміння президента малювати відкрив карикатурист Майкл Лукович.

Він попросив главу держави намалювати шарж на самого себе. Клінтон зобразив «типового політика», який думає одне, а говорить зовсім інше. Лукавість автопортрета президент передав двома фразами. У лівій хмаринці, де справжні думки політика, він написав: «І як це я погодився на це? Може, це художнику Луковичу треба бути президентом?» Праворуч підпис, що передає те, що лунає з вуст президента — «Гей, Марк! Схоже, я «влипався» і зайнявся не своєю справою».

Глянувши на малюнок, Лукович підсумував: «Тепер я розумію, чого він так тримається за свою основну роботу».

Гроші Гітлера в банку не виявлено

Безрезультатними виявилися пошуки грошей Адольфа Гітлера у швейцарському банку «Юньон де Банк Сюісс» (ЮБС).

Ця фінансова корпорація — одна з найбільших в Альпійській республіці — категорично заперечує, що в неї зберігається рахунок, на який свого часу перераховували гонорари нацистського диктатора за його книгу «Майн кампф», — розповідає кор. ІТАР-ТАРС. Про існування такого рахунку, начебто відкритого ще до другої світової війни якимсь Максом Амманом — близьким співробітником Гітлера, повідомила британська газета «Джуїш кронікл».

«Ми провели внутрішнє розслідування і не знайшли жодного рахунку на ім'я Макса Амманна, — запевнив журналістів офіційний представник ЮБС Роберт Фоглер. — Рахунки, можливо, й було відкрито п'ятдесят років тому, та гроші, безперечно, згодом було конфісковано і поділено між союзниками». В ЮБС переконані, що жодних вкладів, пов'язаних з виданням «Майн кампф», нині просто не може бути внаслідок проведеної після війни конфіскації цих грошей за рішенням союзних держав антифашистської коаліції.

Підставою для публікації у «Джуїш кронікл» — газеті британської єврейської громади — стали недавно відкриті для публіки у США архіви воєнного й повоєнного часу. Посилаючись на ці джерела, «Джуїш кронікл» пише, що Макс Амманн був відповідальною особою у видавничій фірмі нацистської партії. А Гітлер мав фінансові інтереси в цій фірмі. І саме Макс Амманн відкрив рахунки в ЮБС, щоб на них перераховувати гроші, вторговані від продажу «Майн кампф» за межами Німеччини.

Пошуки, проведені останнім часом швейцарськими банкірами, дали можливість виявити близько 32 млн. доларів, незатребуваних після 1945 року. Тим часом про видачу цих коштів поки що не йдеться через відсутність законодавчих підстав.

Василь ТУГЛУК, «Голос України»

До керівного крісла — через вікно,

або Як у Чернівцях використовують досвід 1917 року

Точка зору

ПОДІЇ, що сталися на Чернівецькому машинобудівному заводі, завдяки засобам масової інформації та запитам народних депутатів на сесії Верховної Ради України вийшли за межі локального конфлікту й набули загальнодержавного резонансу. Однак поспішність, прагнення сенсаційності окремих друкованих видань призвели до перекручень, неточностей в оцінці й відображенні подій. Навіть народні депутати, прочитавши свої інтерв'ю, здивовані пасажами, які вклали в їх уста журналісти. Це сталося, очевидно, тому, що засоби масової інформації, прагнучи піднести своїм читачам «бомбу», не зуміли побачити, що в Чернівцях вибухнула «міна сповільненої дії», до якої було підведено кілька «бікфордових шнурів». Про це розповідь нашого кореспондента, який побував на Чернівецькому машинобудівному заводі, зустрічався з десятками його працівників.

Ретроспектива

Це підприємство — одне з перших в Україні, яке стало орендним. Його працівники не сумнівалися у правильності обраного шляху, як не сумнівались і в своєму генеральному директорові Вангелісі Теодосісі Фотокакісі, який керував заводом понад десять років. І передусім тому, що не були втаємничені у грандіозні операції, які проводив Вангеліс Теодосіс із заробленими колективом коштами. Але цією «діяльністю» зацікавилася СБУ — у червні 1992 року прокуратура Чернівців порушила кримінальну справу щодо генерального директора машинобудівного заводу Вангеліса Фотокакіса. Справа й досі не отримала судової оцінки. І багато хто сумнівається, що матиме її, бо перебуває в Першотравневому районному суді Чернівців. До речі, цей суд ще згадуватиметься в даній статті з приводу інших подій.

А тоді, у 1993 році, коли громадянин Фотокакіс перебував у слідчому ізоляторі (там він провів рік), завод без нього раптом почав працювати краще. Хоча протягом року акціонери змушені були трудитися задля повернення кредитів, які здебільшого йшли не на потреби виробництва. Не знали вони і про мільйони доларів, перекачаних за кордон паном Фотокакісом на втілення своїх «грандіозних» задумів. А ті наближені, хто знав, й дедалі вірили, що гроші повернуться у вигляді «золотого дощу», який випаде на машинобудівників. Чи не тому, коли Фотокакіс вийшов зі слідчого ізолятора, вони вирішили будь-що посадити його знову в керівне крісло?

6 липня 1994 року відбулися установчі збори акціонерного товариства закритого типу «Чернівецький машинобудівний завод». Головою правління обрали Вангеліса Фотокакіса. Та минуло небагато часу, й машинобудівники відчули, що обіцянками пана Фотокакіса гаманці не наповнити. Тому й вирішили провести загальні збори акціонерів, до порядку денного яких внести звіт правління АТ про результати господарсько-фінансової діяльності за 1994 рік, звіт ревізійної комісії, яка перевіряла цю діяльність, та затвердження плану роботи на наступний рік.

Хто був усім...

Ось тоді, 22 березня 1995 року, людям нарешті відкрилися очі на те, що діялося на підприємстві. Звіт ревізійної комісії, яка незважаючи на перешкоди попрацювала фундаментально, справив ефект вибуху бомби. Бо лише проценти за користування кредитами у 1994 році сягнули більш як 110 мільярдів карбованців. Водночас лише 32 відсотки кредитів використано для потреб виробництва, а більш як третину перекинуто до Росії, Німеччини, Кіпру та до інших близьких і віддалених фірм. Майже шість мільйонів доларів, на повернення яких немає надій, перекочувало за кордон за сприяння генерального директора, а потім голови правління акціонерного товариства Вангеліса Фотокакіса. І де гарантія, що за ці самі кошти доведене до банкрутства підприємство не викупили б закордонні фірми, які в цій операції могли бути просто підставними особами... Чи могли акціонери й надалі вірити такому керівникові? Переважною більшістю голосів вони висловили недовіру Вангелісу Теодосісу, незважаючи на його демарш та спроби залякати твердженням, що збори, мовляв, незаконні. Через два тижні відбулися позачергові загальні збори акціонерів, які обрали нове правління акціонерного товариства та його голову — Івана Зайцева.

Однак пан Фотокакіс готувався до реваншу. А його спільником у цьому став перший секретар обкому компартії Володимир Довгешко. Було створено ініціативну групу, яку зразу охрестили фотокаківською. Саме від неї 22 січня цього року до правління АТ надійшла заява про збір підписів акціонерів для проведення позачергових загальних зборів акціонерів. Підтвердження своїх повноважень (списків з підписами акціонерів) ініціативна група так і не подала. Відмовилася вона надати і свого представника до спільної комісії для перевірки списків акціонерів, які начебто дали згоду на проведення позачергових зборів. І ось 20 квітня цього року вони відбулися. Одні в будинку культури машинобудівного заводу «Сучасник», другі —на стадіоні «Буковина». Одночасно. Коли підрахували голоси акціонерів, які брали участь в тих і тих зборах, то їх набирається майже 130 відсотків. І якщо правління АТ, яке очолював І. Зайцев, готове хоч сьогодні нести відповідальність за правдивість результатів реєстрації, то невідомо, чи таку саму позицію займає ініціативна група. Бо коли в будинку культури з дотриманням усіх вимог було зареєстровано акціонерів, які володіють 61,7 відсотка голосів, то на стадіоні 59,8 відсотка на початку зборів зросли майже до 68 відсотків наприкінці. М'яко кажучи, непевність цієї цифри підтверджується підписами акціонерів, які володіють 46 відсотками голосів. Та і сам протокол зібрання більше нагадує партійний. Своїми «оплесками», «одностайністю», «схвальними вигуками» тощо. Але чомусь саме цей документ став найголовнішим для Першотравневого районного суду Чернівців, який задовольнив позов Вангеліса Фотокакіса до голови правління АТ Івана Зайцева. Його зобов'язали передати пановi Фотокакісу службовий кабінет, ключі від нього й печатку АТ «Чернівецький машинобудівний завод».

Хто знову одягне пов'язку на очі Феміди?

Навіть за побіжного ознайомлення з цією справою постає чимало запитань. Чому, наприклад, її взяв до розгляду Першотравневий суд, який досі не може дати своєї оцінки попереднім діям генерального директора і голови правління АТ Вангеліса Фотокакіса? Адже і позивач і відповідач проживають на території Ленінського району. Чому відхилено клопотання І. Зайцева про відвід голови Першотравневого районного суду П. Кімстача, який вів засідання? Чому суд відбувся за відсутності відповідача, який був у відрядженні, та його адвоката, зайнятого цього дня у кримінальному процесі? Чому повістку Іванові Зайцеву вручили за два з половиною дні до слухання справи, коли згідно із законом він мав одержати її заздалегідь, але не пізніш як за п'ять днів до засідання суду? Чому й досі в судових інстанціях різного рівня приймають до уваги аргументи пана Фотокакіса й відкидають доводи його опонентів? Одне слово, запитань багато. Але відповідь напрошується одна — хтось зняв з очей богині правосуддя пов'язку, й вона дивиться лише на одну шальку терезів. Свідченням цього є подальший перебіг подій.

Іван Зайцев оскаржив рішення Першотравневого суду в касаційному порядку. Однак акціонери не стали чекати остаточного проходження в усіх судових інстанціях справи, яка добряче всім набридла, бо лише відвертала від роботи. Вони згадали пораду одного із членів комісії Верховної Ради України, який побував на заводі, народного депутата Григорія Довганчина, і вирішили поставити останню крапку в цій історії. З ініціативи акціонерів, які володіють 38 відсотками голосів (це майже вдвічі більше, ніж необхідно), вирішено було провести позачергові загальні збори. На них було представлено понад 70 відсотків акціонерів. І це попри те, що після одного оголошення по радіо про збори акціонерів одразу ж лунало інше — збори не відбудуться, вони незаконні. Працівники радіокомітету лише розводили руками, мовляв, що можемо зробити, адже ви заплатили за своє оголошення, а правління Фотокакіса — за своє.

Але збори таки відбулися. Вони обрали нове правління АТ та його голову. Ним став енергійний, тямущий (і головне, на чому наголошували робітники під час моїх розмов з ними — чесний) Олександр Колесник. Після цієї події всі полегшено зітхнули й вирішили, що розпочнеться нове життя, а точніше — нормальна праця. Та радість їхня була передчасна, бо машзавод опинився у справжній облозі.

Фотокакіс не може без заводу. А завод без нього?

Намагаючись будь-що посадити Вангеліса Фотокакіса у керівне крісло та задовольнити його позов до вже екс-голови правління Івана Зайцева, кілька разів поверхи адмінкорпусу захоплювали «круті» хлопці з федерації східних єдиноборств, приватного охоронного агентства «Альфа» тощо. І лише завдяки витримці нового керівника і правління та їх умінню заспокоїти людей вдавалося уникнути великого кровопролиття. Дійшло навіть до того, що вночі захисники Вангеліса Теодосіса, залізши через вікно, захопили АТС і телетайп. І коли б терміново, о сьомій годині ранку, не прибув на завод голова правління АТ Олександр Колесник, тих півтора десятка хлопців, які вирішили повторити захоплення влади методом 1917 року, могли й не вийти з території заводу. Побував тут і чималий загін офіцерів міліції у бронежилетах та з «демократизаторами». Сказані тоді Олександром Колесником слова про те, що вони можуть захопити завод, але працюватимуть за верстатами самі разом з Фотокакісом, виявилися пророчими.

Олександр Олександрович знав, що люди хочуть одного — нормально працювати й заробляти. Це вони яскраво продемонстрували під час зустрічі з головою облдержадміністрації Георгієм Філіпчуком, коли з півтори тисячі присутніх лише п'ять чоловік виявили прихильність до Вангеліса Теодосіса. Окрім того, й обласна прокуратура, й управління юстиції одностайні в тому, що останні збори акціонерів законні і законний обраний ними голова правління Олександр Колесник. Навіть у другому цеху, який вважався форпостом пана Фотокакіса, люди нині не хочуть і чути про нього.

Проте Фотокакіс вирішив будь-що посісти керівне крісло. І задля цього розпочалася не дуже чесна, вже політична, гра. Одночасно 2 вересня надійшов депутатський запит від прогресивних соціалістів Наталії Вітренко та Володимира Марченка на адресу Генерального прокурора України та лист за підписом шести народних депутатів (чотири з них —комуністи, один — аграрник, один — соціаліст) на ім'я Президента України. В обох цих документах йдеться про конфлікт в акціонерному товаристві «Чернівецький машинобудівний завод», Георгія Філіпчука звинувачують і в націоналістичній позиції, і в побитті робітників. Спортивну організацію «Тризуб» інакше як «бандформуванням», «незаконним воєнізованим формуванням» не називають. До речі, юнаки з цієї молодіжної спортивної організації охороняли завод на цілком законних підставах. З ними було укладено відповідний договір. Зробили це після чергового нічного захоплення заводу «крутими» хлопцями, яких найняло «правління Фотокакіса», а чергові міліціонери зі служби охорони відмовилися пропускати робітників на завод. Були й інші підстави не вірити «доблесним охоронцям правопорядку». Зокрема, дозвіл УМВС на виготовлення печатки та штампу АТ для пана Фотокакіса у той час, коли справа щодо законності його обрання була ще в суді.

Щодо Георгія Філіпчука, то люди вдячні йому за те, що він перший із представників влади зробив спробу розібратися в ситуації, що склалася. В позаурочний час, у вихідні дні приймав делегації машинобудівників, вислуховував, аналізував, радив. Бо він зацікавлений лише в одному: стабільно працюватиме підприємство — надходитимуть кошти до бюджету, а отже, буде з чого платити пенсії, зарплату лікарям, учителям, працівникам бюджетної сфери. І кому, як не йому, вболівати за стабільну ситуацію в області.

І все йшло начебто на лад у тому самому АТ "Чернівецький машинобудівний завод". Підприємство почало нарощувати випуск унікальної апаратури та обладнання для нафтової і газової промисловості. Налагоджено зв'язки, і є вже чимало замовлень від американських, німецьких, російських, китайських та інших фірм. Заборгованості по зарплаті немає, немає її і перед бюджетом та за енергоносії.

Але, судячи з останніх подій, комусь дуже не до вподоби стабільність. І тоді кидають на штурм заводу більш як двісті екіпірованих, як для придушення громадських заворушень, спецназівців. У результаті сім юнаків із «Тризуба» травмовано, два міліціонери, начебто, лікуються амбулаторно. Зате пан Фотокакіс зайняв кабінет керівника АТ. На «демократизаторах» можна прийти до керівництва, але сидіти весь час на них неможливо. І якби не авторитет Олександра Колесника та виважена позиція його однодумців, якби не голова облдержадміністрації Георгій Філіпчук, народні депутати України Манчуленко, Процев'ят, Іщенко, Ратушний, які терміново прибули до Чернівців, то ніщо не врятувало б пана Фотокакіса від самосуду робітників. Було створено страйковий комітет, велике підприємство протягом чотирьох днів не працювало. Переважна більшість машинобудівників однозначно продемонструвала своє ставлення та ступінь довіри Вангелісу Фотокакісу. Його прагнення влади трактували по-різному: хоче знову порозкидати зароблені колективом кошти по різних фірмах, а потім зникне в невідомому напрямі, прагне «розрахуватися» зі своїми колишніми «друзями», все ще сподівається, що зможе працювати тощо. Яка з цих версій справедлива, невідомо. Відомо інше. Ті, хто з порушенням закону привів його до влади, ганебно, потаємними ходами вивів Фотокакіса з підприємства. Цього таки дня працівники разом з правлінням на чолі з Олександром Колесником стали до роботи. Тепер слово за акціонерами. Можливо, вони звернуться до суду для відшкодування збитків за чотири дні вимушеного простою.

А ті, хто ще не зрозумів нових реалій, мусять усвідомити, що акціонери — це не колишні гвинтики, а власники, які горою стоятимуть за своє підприємство і за керівництво якому вони довіряють.

Київ—Чернівці—Київ.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, «Голос України»

У його футбол грають «Мілан» і «Ювентус»... Сподіваємося, невдовзі заграє і київське «Динамо»

Видатний гравець і тренер Микита Симонян у день свого 70-річчя дав велике інтерв'ю «Комсомольской правде». Його, зокрема, запитали:

—Чемпіонат Європи-96 подарував світові футбол мобільний і контактний, жорсткий. Функціональна підготовка гравця і команди вийшла на перший план. Чи можна стверджувати, що багато років тому Лобановський передбачив футбол сьогоднішнього дня?

—Цілком правильно, — відповів Микита Павлович. —Він вдумливо до тонкощів, до найдрібніших подробиць розробляв тренувальний процес. Невипадково «Мілан» та «Ювентус» грають у футбол Лобановського. Наша збірна готувалась в Італії на базі в Чокко, і щоденно на заняттях був присутній помічник Саккі (тренера італійської збірної. — В. Б.), все фіксував. 1988 року ми готувалися на базі «Інтера», і там були постійно присутні Саккі і Трапаттоні. Сьогодні ми бачимо той потужний, атлетичний, контактний футбол...

Гадаю, що це вичерпна відповідь тим «сумнівахам», які запитують сьогодні, чи зможе успішно працювати Валерій Лобановський, який тривалий час був відірваний від українського футболу.

Отже, після тривалого «затворництва» впродовж шести років Валерій Васильович став перед очима журналістів, які майже вщерть заповнили великий конференцзал ФК «Динамо» (Київ).

—Ви, либонь, задумалися, — сказав він присутнім, — чому Лобановський сьогодні такий щирий і відвертий? Раніше він неохоче йшов на контакти з пресою. Річ у тім, що тоді ви писали те, що вам наказували. А тепер пишете, що хочете. От і я за таких умов змінив політику.

—А що стало вирішальним аргументом у прийнятті рішення знову очолити динамівський колектив?

—Я стільки років відіграв у київському «Динамо» і ще більше відпрацював тренером, що склалося враження, ніби нікуди й не від'їздив. Я вдячний керівництву клубу, що доручило мені цю почесну місію. Однак все не так просто, як декому здається. Мовляв, повернувся Лобановський, і все одразу докорінно зміниться на краще. Див не буває. Справи робляться поступово.

—Скажіть тоді, а чи добре знайомі зі станом справ в українському футболі?

—Знаєте, підписуючи контракт із кувейтською федерацією, припустився помилки. Коли мені встановлювали супутникову антену, не дуже втручався. А ту «тарілку» настроїли на Москву, а на Київ — ні. Отож, наш футбол не був у полі мого зору. Будучи в Києві, на стадіон не ходив, матчі спостерігав тільки по телебаченню. А це не давало повної картини. Адже сучасний футбол існує не тільки там, де м'яч. Важливо й те, чим займаються гравці без м'яча.

—Рівень суперництва в українському чемпіонаті, на жаль, низький. Чи не ускладнить це ваше завдання створити колектив європейського рівня?

—Безперечно, дуже хотілося, щоб у перспективі було чотири-п'ять сильних клубів, як, скажімо, в Італії. Це є насамперед завданням ПФЛ. А поки що в підготовці до відповідальних міжнародних матчів робитимемо ставку на «локальну» роботу з футболістами, відлагоджений навчально-тренувальний процес. Пригадайте 1977 рік, коли до зустрічі з «Баварією» ми готувалися на жахливих полях у Лісельдзе. Не було хороших спарингпартнерів. Лише сім матчів провели проти слабеньких суперників. Але в березні пройшли «Баварію». Виходить, що, навіть не маючи налагодженої ігрової практики, можна як слід підготуватися до серйозних іспитів. За будь-яких обставин команда має бути конкурентоздатною.

—А зарубіжних зірок запрошувати не збираєтеся?

—З Росії, Казахстану?..

—Ні, з країн Заходу...

—Звідти видатні майстри до нас не поїдуть. Нехай у нас будуть навіть гроші, щоб купити Джорджа Веа. Але він у нас не приживеться. Навіть гравці з Угорщини, Польщі, Словаччини віддають перевагу благополучним західним клубам. Підкреслюю, найкращі футболісти. А навіщо, скажіть, нам «ширвжиток». Перед нами стоїть інше — дуже принципове і відповідальне завдання: зберегти своїх гравців. Адже поки що вони сотнями тікають до російських команд, де більше платять...

—До речі, ви повертаєтесь у зовсім інший колектив. Психологія нинішніх футболістів вже не та, що в попередні десятиріччя. Чи збираєтеся стимулювати активність нинішніх молодих людей?

—На це серйозне запитання одразу дати відповідь важко. Справді, раніше все робилося заради команди. Тепер велику роль відіграє особистість. А це означає, що керувати нею методами 70-80-х років уже неможливо. Хоча мета має бути та сама: всі прагнуть до успіху. Особливо це актуально за дефіциту виконавців високого класу. Раніше в нас була команда зірок. Тепер прагнутимемо створити команду-зірку.

—Чи розпочали формування нової тренерської команди?

—Звичайно, зміни будуть. Але поки що можу назвати лише одне прізвище. Втім, дуже знайоме вам — Анатолій Пузач. Йому доручено спостерігати, аналізувати побачене.

—А яка ваша думка щодо організації роботи ФК «Динамо» (Київ)?

—Я ще не встиг ознайомитися з роботою динамівського футбольного господарства. Але можна стверджувати, що робочий процес відлагоджено, зроблено чимало.

—Яку роль відводитимете «Динамо-2»?

—Я взагалі великий прихильник повернення старого і дуже корисного інституту дублюючих складів. Це питання вже вивчається. Гадаю, що вже незабаром першості резервістів буде відновлено. Дехто вважає, що дублі потребуватимуть великих додаткових витрат. Я протилежної думки. Можна грати в один день обома складами. І тренувальний процес буде фактично спільний, щоправда, враховуватимуться специфіка команд і їхні завдання. І в психологічному плані такий крок дуже корисний: молодь вчитиметься у своїх кумирів.

—Як прореагували на невдалі спроби динамівців у європейських турнірах нинішнього року?

—Переконаний, що «Динамо» не повинне було поступатися у Відні. Принаймні один м'яч з п'яти можливих можна було забити. Гріх було вдома пропускати чотири м'ячі. Як на мене, динамівці могли й повинні були пройти «Рапід», який не демонстрував тоді класної гри. Це він уже тепер наблизився до лідерів. Вважаю нинішнє «Динамо» потенційно сильнішим від чемпіона Австрії. Але чому поступилося йому? Щоб відповісти на це запитання, потрібно мати повну інформацію.

—Можливо, в майбутньому вам доведеться займатися й справами національної збірної?

—У нинішньої збірної є тренери, вони проводили селекцію, працювали з гравцями. Навіщо їм заважати?..

На знімку: Валерій Лобановський.
Фото Валерія СОЛОВЙОВА.

Вінницька пастка

Кубок країни з футболу. 1/8 фіналу.

Нива (Вінниця)—Динамо (Київ). 0:0 (пенальті — 4:3). Кремінь—Металург (Запоріжжя). 3:5. Федьков, 55, 59, Чернов, 69 — Кріпак, 18, 64, 69, Іванов, 60, Колодін, 88. **Карпати (Львів)—Волинь. 1:0.** Колесник, 55. **Чорноморець—Карпати (Мукачеве). 7:0.** Сак, 8, з пенальті, Чумаченко, 39, Мглинець, 47, Николайчук, 55, Мусолітін, 85, Бабич, 70, Селезньов, 78. **Дніпро (Дніпропетровськ)—Торпедо (Запоріжжя). 2:0.** Бєлкін, 74, Шаран, 75. **Зірка-НІБАС—Шахтар (Донецьк). 0:1.** Шищенко, 69. **Ворскла—Хімік (Сіверськодонецьк). 2:0.** Шарій, 14, 55. **ЦСКА—Поліграфтехніка. 1:0.** Вус, 90.

Тренер київських армійців Володимир Лозинський виявився винятково передбачливою людиною. За півтори хвилини до кінця основного часу матчу проти олександрійців він зробив заміну. Замість Руслана Костишина на поле вийшов Вадим Вус. І йому вистачило кілька десятків секунд, щоб забити єдиний гол у цій зустрічі.

Як відомо, одесити відчутно поступилися в матчі чемпіонату в Донецьку. І от у кубковій зустрічі їм під гарячу руку потрапили мукачівські «Карпати». А в Полтаві знову бомбардирськими якостями відзначився ветеран Іван Шарій, який провів два м'ячі у ворота суперника.

Найбільша сенсація сталася у Вінниці, де зустрічалися фіналісти попереднього розіграшу Кубка. Динамівці весь матч «сиділи» на воротах господарів. Але таки потрапили до вінницької пастки, коли довелося бити післяматчеві пенальті. Удар Віталія Косовського парирував Володимир Циткін, а Павло Шкапенко влучив у штангу.

Отже, в 1/4 30 жовтня і 13 листопада зустрінуться: Карпати—Металург, Чорноморець—Дніпро, Нива—ЦСКА, Шахтар—Ворскла. Господарів поля в перших матчах визначить жереб.

Не та тепер «Буковина»...

Першість України. Перша ліга. 17 тур: Металіст — Закарпаття — 2:0. Куценко, 67, Суворов, 87. **Дніпро — ФК Львів — 0:1.** Лапко, 14. **Поділля — Металург М — 2:2.** Сендель, 10, Балицький, 84 — Пінчук, 24, Порохненко, 29. **Хімік Ж — Шахтар — 1:1.** Пащук, 88 — Теркулов, 27. **СК Миколаїв — Явір — 2:1.** Мартинов, 15, Гузенко, 50 — Костюков, 7. **СК Одеса — Нафтовик — 0:2.** Саприкін, 59, Малишенко, 81. **Сталь — Динамо-2 — 1:0.** Цвік, 70. **Буковина — Металург Н — 0:1.** Коваленко, 78. Матчі Волинь — Металург Д, Верес — Хімік Св, Кристал — Поліграфтехніка перенесено.

У чудовому настрої повертаються з турне додому футболісти нікопольського «Металурга», які поповнили свій доробок ще шістьма очками. Думаю, що найпалкіші прихильники «Металурга» не чекали, що він переможе «Буковину» на її полі. Але не та вже «Буковина»...

Порадували своїх прихильників і гравці «Нафтовика», які після нічиєї в Миколаєві переграли одеситів. Армійці Києва сподівалися повторити подвиг своїх земляків з «Динамо» у Луганську. Але їм вдалося стримати тиск господарів лише у першому таймі. Стільки часу протрималися й динамівці в Алчевську, граючи проти «Сталі», яка знаходиться в лідируючій групі. «Образив» киян Цвік, який відзначився і в попередньому матчі з ЦСКА.

А тепер про турнірне становище команд: Нафтовик — 38 очок, Металург Д — 35, Сталь — 34, СК Миколаїв — 33, Волинь і Зоря — по 32, Металург М — 29, Хімік СВ — 28, Металург Н — 26, Буковина — 25, Кристал — 24, Динамо-2 і СК Одеса — по 23, Верес — 22, Поліграфтехніка — 21, Явір і ФК Львів — по 20, Хімік Ж — 17, Шахтар — 15, ЦСКА-2 — 14, Металіст — 13, Закарпаття — 10, Поділля — 7, Дніпро — 6.

Матчі 18 туру відбудуться 22 жовтня.

Іван ОЗЕРЧУК, журналіст

У Новому Тарзі — успіх!

Хокеїсти київського «Сокола» чудово виступили у попередньому етапі Кубка чемпіонів. Про те, як змагалися в польському місті Новий Тарг, розповідає менеджер клубу **Олег АБРАМОВ:**

—Почну з результатів. Ми переграли всіх суперників: «Енергію» (Литва) — 7:4, «Єрусалим» (Ізраїль) — 9:1 і місцевий клуб «Подхале» — 4:0.

Кілька слів про суперників. В ізраїльській команді грає чимало знаменитих у минулому російських хокеїстів: Ігор Капустін, Пачкалін, Кучеренко, Ричков, Ромашин, один з братів Голикових. Є й вихованець київської школи Столяр.

Литовці мають добрі кондиції. Але майстерність у них явно шкутильгає. У поляків досить сильний ансамбль. Є легіонери з країн СНД.

У нас добре зіграла перша трійка — Гончаренко—Найда — Олецький. А нашого Олега Полковникова було названо найкращим захисником турніру.

Наступний етап Кубка чемпіонів «Сокіл» проведе 15—17 листопада у французькому місті Брест. Там суперниками українського клубу будуть: «МоДо» (Швеція), «Альбатрос» (Франція) та «Црвена Звезда» (Югославія).

Василь БАБУХ, «Голос України»

Визнання тренерських заслуг

Чернівецька мерія надала звання почесного громадянина відомому в Україні тренеру зі стрільби з лука Анатолію Єгорову. Цей фахівець створив на Буковині чудову стрілецьку школу, підготував цілу плеяду висококласних спортсменів, серед яких є чемпіони та рекордсмени світу, учасники Олімпійських ігор, переможці ігор, переможці та призери міжнародних змагань.

Нещодавно володареві почесного звання було вручено відповідні регалії, а також надано ряд пільг.

Ганна РОМАНЦОВА, «Голос України»

БЕРЕЖИ ЛЮБОВ — ЦІНУЙ СВОБОДУ,

або Як буде «гоп-стоп» французькою

Репортаж

За моїх часів спецшколою лякали шкільних розбишак та затятих винищувачів віконних шибок. Під страхом відправлення до цього закладу дрібні антисуспільні елементи всі як один плакали та клялись стати цяцями.

... Тут немає грат на вікнах і немає охорони, чим 5–6 разів на рік зловживають окремі легкі на підйом вихованці. Коли я прийшла на Білецьку, 13-а, з 59 «реєстрових» козаків-розбійників у бігах були семеро. В разі повернення до Київської спецшколи на них чекає 2 доби дисциплінарної кімнати (щось на кшталт карцеру) та місяць карантину — перебування у спеціальному ізольованому приміщенні.

Умови в місцевому «карцері» максимально наближені до санаторних — нари вдень не прибирають, на ніч видають постіль, годують як звичайно — 5 разів на день. У дисциплінарній кімнаті вікна загратовані, але дехто примудряється втікати і звідси. ХЛ—ЦС, як повчає злодійська мудрість. Але ЦС — насамперед.

... Спеціальні школи для важковиховуваних підлітків з'явилися у 1965 році на місці виховних колоній для неповнолітніх. Тоді ж тамтешній «контингент» було передано з міцних рук МВС до гуманних обіймів Міносвіти. У ті часи сюди разом з малолітніми злочинцями відправляли бродяжок та прогульників — за злісне ухилення від навчання.

Як згадує завуч Київської спецшколи (з 1985 року —загальноосвітньої школи соціальної реабілітації) Олександр Рогальський, 20 років тому таких дітей була більшість. На рахунку його сьогоднішніх підопічних є дещо «крутіше» за гулі та пропущені уроки.

—Фактично ми є виправним закладом для малолітніх злочинців 11–14 років, — розповідає Олександр Миколайович. — Майже 80 відсотків учнів направлено сюди за крадіжки, — як правило, кожен має декілька випадків. Останнім часом майже вдвічі зросла кількість дітей, які скоюють насильницькі злочини — хуліганства, пограбування, розбої. За 30 років моєї роботи кілька разів траплялися вбивці — останній років зо два тому.

... Юрко Воркін — худенький, тихий, відлюдькуватий, непримітний, згвалтував і задушив маленьку дівчинку. Коли Юрко вийшов зі спецшколи, він знову скоїв злочин і був засуджений до розстрілу.

Його доля — тема окремої розмови, адже з юними чекатилівцями повинен працювати не так педагог, як психіатр. У Київській спеціальній школі до 1994 року не було навіть штатного психолога.

Кадри, як відомо, вирішують усе, та хтось мусить вирішувати і за них. Досі немає в Україні навчального закладу, який готував би вихователів спецшкіл. Три роки педстажу — ось і всі вимоги до «новачка», та й на це доводиться закривати очі. Працювати без вихідних та свят, з 8-ї ранку до 22-ї вечора згоден не кожний.

—ХЛ–ЦС означає «Храни любовь — цени свободу», —помічник директора з режиму Валентина Деремиденко відкриває мені таємниці мови злодійських символів. — «ТУЗ» — «тюрьма уже знакома». Татуювання-хрест означає «крадій», хрест з перетинкою — «зав'язав красти».

Для себе я відзначила, що на такій грізній посаді повинен працювати якщо не жандарм у спідниці, то принаймні не вчителька французької. Мова Бодлера та Елюара тут вочевидь не в шанобі...

Вчителька російської літератури Світлана Федорівна показує мені два учнівські зошити «для особистого користування» — щось середнє між збірником кримінального фольклору та наочним посібником із тюремної етики. Тут усе просто й дохідливо:

Не рви цветов — они завянут,
Не верь ментам — они обманут...

Життя власника зошита визначається гуманним словосполученням «педагогічний режим»: о 7 підйом, о 22 відбій, між 7-ю та 22-ю — уроки, обід, самопідготовка, праця в майстерні, прибирання школи, — і все це, включаючи сон, під наглядом вихователя. Вільного часу бути не повинно.

Але паралельно існує й інше життя, не відразу помітне, однак скроєне за не менш жорсткими правилами. У ньому немає учнів, але є свої «середняки», «бугри» та «шохи», свої авторитети, свої принципи. Це зона в мініатюрі. Іграшкова копія «того» дорослого життя —зразка для наслідування та невідворотного кінця.

—Свого часу я листувалася з усіма в'язницями Радянського Союзу, — розповідає Валентина Іванівна. — У школі не ведуть такої статистики, але за моїми підрахунками майже 30 відсотків наших вихованців скоюють нові злочини.

Отож, ранній кримінальний досвід, підсилений злодійською романтикою, не завжди пропадає даремно. Один з колишніх співробітників подібного закладу сказав мені якось, що збирати дітей з такими вадами в одному місці — злочин. Постійне негативне оточення, і тим більше ізоляція ще нікого не наставили на істинну путь. Але правда й те, що альтернативи такому інститутові наше суспільство поки що не винайшло. До речі, за всезростаючої дитячої злочинності українські спецшколи, зокрема і Київська, заповнені ледь наполовину. А це означає, дорогий читачу, що ще більшу кількість пороків зосереджено у тих світлих класах, де, може, вчаться і ваші діти.

В особовій справі шестикласника Івана Д. міститься просто унікальне формулювання — з хуліганських мотивів «справив природну потребу на килимок... біля квартири, після чого фекаліями вимазав двері зазначеної квартири.., устромив сірники в замок, пошкодивши його...» Буря зчинилася через тенісний м'ячик... Мати відмовилась відшкодувати збитки власникові злощасних дверей... У результаті — стаття 206-та — хуліганство — та рік ізоляції у спецшколі.

Під час особистої зустрічі цинік Ваня виявився місцевим відмінником. Явище в школі рідкісне, адже більшість тутешніх шестикласників ледве читають по складах.

Діти респектабельних батьків сюди не потрапляють. Однак, на пам'яті працівників спецшколи є один такий випадок — з хлопцем із Дніпропетровська. Коли високопосадовий татусь дізнався, що накоїв його син, він помер від інфаркту.

... Попри всю убогість фінансування, діти в спецшколі одержують той необхідний мінімум піклування та елементарного догляду, який не завжди їм забезпечувала сім'я.

Хлопчаки як хлопчаки... Гамірні, але приструнені вихователем... Підстрижені «драбинкою» (у школі немає коштів на перукаря), одягнені з чужого плеча і, як повнює завуч, «зі старих запасів».

Цього року до першого вересня дітям видали по одній новій сорочці. Невидимий осінній вартовий велить писати життя начисто.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Компетентно

Не посадиш - не зупиниш?

З усієї системи органів та служб, покликаних займатися профілактикою підліткової злочинності, реально ми маємо одне єдине відомство — те саме, що «безплатно садить і безплатно голить». І краще за всіх знає, почім фунт краденого лиха...

— Сьогодні вся столична служба кримінальної міліції, з райвідділами включно, налічує 164 працівники, —розповідає начальник управління кримінальної міліції у справах неповнолітніх ГУВС м. Києва Володимир Салоїд. — А за законом «Про органи та служби у справах неповнолітніх і спеціальні установи для неповнолітніх» на неї покладено багато нових функцій.

— Скільки підлітків, які скоїли злочини, перебуває у вас на обліку?

— На перше жовтня — тисяча шістдесят три: це ті, хто засуджений умовно і з відстрочкою виконання вироку, ті, хто перебуває під слідством, але не заарештований, хто повернувся з виховно-трудових колоній.

— Як змінилася дитяча злочинність за останні кілька років?

— Вона стала цинічнішою і жорстокішою. Як відомо, найпоширенішим серед малолітніх злочином завжди була крадіжка. Проте останнім часом різко збільшилася кількість насильницьких злочинів — пограбувань, розбоїв, хуліганств. І що найжахливіше, зростає кількість вчинених ними вбивств.

Діти опановують нові види злочинів, які колись вважалися «дорослими» — вимагательство, шахрайство. Професія рекетира або валютного «кидали» у підлітковому середовищі стає дедалі популярнішою.

Є ще одна кримінальна новинка — не минає жодного дня без повідомлень анонімних «терористів» (наймолодшому з викритих жартівників було 9 років).

— Чи легко виправити незрілу душу?

— Річ у тім, що поріг повноліття — річ вельми умовна, коли йдеться про духовну зрілість. А за законом, якщо злочинцю не виповнилося 18 або 16 років (за найтяжчі злочини), він не може бути притягнутий до кримінальної відповідальності. До нього застосовують так звані примусові заходи виховного характеру (найсуворіший з них — направлення до спецшколи).

І ось що виходить: з 218 неповнолітніх, щодо яких суди міста розглядали подібні справи торік, до спецшкіл було відправлено 12 чоловік, одного зобов'язали попросити вибачення у потерпілого, шістьом оголосили попередження і 184 підлітка передали під нагляд батьків. З цих 184 близько 30 скоїли нові злочини уже в першому кварталі 1996 року. Ці діти давно вийшли з-під батьківського контролю, і таку лояльність суду не було виправдано.

Загалом у підлітка є два поняття — «сів» або «не сів». Коли «не сів», отже, все о'кей. А ніщо не примножує порок краще за безкарність.

Підлітки потрапляють за грати приблизно в 15 випадках із 100 — за найтяжчі злочини — і на великий термін. За менш значні злочини вони одержують умовне засудження або відстрочку виконання вироку, залишаючись в обох випадках на волі.

Якщо протягом цього «контрольного» періоду засуджений поводиться зухвало, відверто нехтує обов'язками, що їх поклала на нього Феміда, суд має скасувати відстрочку або умовне засудження і направити його до місць позбавлення волі.

Але... Наш найгуманніший у світі суд робить це лише в тому разі, якщо засуджений скоює протягом року два адміністративних правопорушення. Раніше до такого прирівнювалися дві неявки для реєстрації в міліцію. Сьогодні про засудженого підлітка згадують лише тоді, коли він скоює новий злочин і потрапляє до в'язниці.

Фактично засуджені умовно і з відстрочкою виконання вироку не зазнають жодних істотних обмежень або незручностей. Чому не залучити такого підлітка до виконання громадських робіт? Чому б на покарання йому не підмітати протягом одного-двох місяців вулицю або не прибирати під'їзд власного будинку?

У деяких випадках пішов би на користь підлітку «комендантський час» — адже часто-густо саме з настанням темряви у злодія спрацьовує хапальний рефлекс.

— Останнім часом підліткова злочинність катастрофічно зростає. У чому ви вбачаєте причину?

— По-перше, розвалилася сяк-так налагоджена за радянських часів система профілактики підліткової злочинності, а за умов економічної кризи важко створити щось нове. По-друге, фактом є глибока моральна криза сім'ї: батьки більше не авторитет —їм важко пояснити дитині, що погано бути багатим злодієм, а багато краще бути чесним злиднем. Відбувся якийсь зсув у суспільній моралі — тепер злочин взагалі не засуджують, засуджують його крайні форми: вбивство або згвалтування.

Бесідувала Галина ЛИХОВА.

Одеське АТ «Імпульс» пропонує:

Рекламне оголошення коментує заступник генерального директора АТ «Імпульс» з комерційних питань Едуард Олександрович ЗОЛОТАРЬОВ:

— Той, хто буває на вулицях Боженка і Партизанській, що в районі Другої Застави в Одесі, обов'язково зверне увагу на світлі охайні багатоповерхові будівлі, озеленені двори за різьбленою огорожею, що займають цілий квартал — від однієї вулиці до іншої. Якби не вивіски із зазначенням, що тут розташоване акціонерне товариство «Імпульс», можна було б подумати: за парканом — якийсь санаторій-профілакторій. Кажу про це не задля похвальяння. Просто ми на своєму підприємстві вважаємо: як театр починається з вішалки, так виробництво — із зовнішнього вигляду його корпусів, подвір'я, під'їздів. Бо він каже про загальну культуру виробництва, коли хочете, про добротність продукції.

Наше акціонерне товариство спеціалізується на випуску цілої гами термостатичного і лабораторного обладнання, приладів для діагностики, холодильної техніки, ветеринарних голок, інструментів, а також іншої продукції, що застосовується в зооветеринарії, медицині та інших галузях. Випускаємо також товари народного вжитку. Маючи сучасну виробничу базу, високопродуктивне обладнання, застосовуючи найновіші технології та електроніку, сучасні матеріали, маючи чудових фахівців, ми прагнемо випускати продукцію, що не поступається за технічними характеристиками і дизайном кращим аналогам як в Україні, так і за рубежем. Тому й має вона підвищений попит не тільки в нашій країні.

Зупинюся детальніше лише на деяких із пропонованих нашим потенційним споживачам виробах. Наприклад, морозильну камеру «Пінгвін» купують ветеринарні станції і лікарні, різні лабораторії та НДІ, об'єкти торгівлі і просто громадяни для дому, для сім'ї. Бо застосування її універсальне: від заморожування різних біологічних матеріалів до тривалого зберігання продуктів харчування. Вона дуже зручна в користуванні, бо невеликі габарити (75 x 56 x 90 см), при цьому корисний обсяг її камери — 100 куб. дм.

Приваблюють і інші технічні характеристики: агрегат підтримує температуру до мінус 18 градусів за Цельсієм, споживана потужність — не більш як 0,3 кВт, встановлена температура підтримується автоматично, розмерзання випарника — природне, загальна маса — не більш як 60 кілограмів. Зрозуміло, що «Пінгвін», як і холодильна камера «Полюс», має підвищений попит.

Або, приміром, виріб із серії витяжних шаф — ШУВ-1. Це не просто шафа, а ще й дуже зручний робочий двотумбовий стіл. У лівій тумбі закріплено електропанель, у правій — полиці для лабораторного інвентаря. Ну а сама камера заввишки 86 сантиметрів —основний складник цього своєрідного «комплексу». Вона здатна вентилювати до 1000 кубометрів повітря за годину. Діапазон застосування досить широкий, та передусім — у лабораторіях, що потребують витяжної вентиляції, в насінних інспекціях, де працюють люди з протруєним насінням.

Зупинюся коротко ще на двох виробах суто лікувального і профілактичного призначення. Перший — прилад для діагностики маститу ПЕДМ. Відомо, що успішне лікування маститів у сільськогосподарських тварин залежить від ранньої діагностики захворювання. Цій меті служить прилад ПЕДМ. Його застосовують на тваринницьких комплексах для експрес-діагностики маститу у корів на субклінічній стадії. Принцип дії приладу основано на реєстрації електричних параметрів молока: автоматично порівнюється питома електропровідність молока із здорових і уражених маститом частин вимені. Прилад легкий і простий в експлуатації: доярка заповнює чотири датчики-лунки молоком з кожної частини вимені, натискує кнопку на ручці приладу. Світіння індикатора біля лунки свідчить про гадане захворювання на мастит відповідної частини вимені. Ветеринарний лікар через добу здійснює контрольний аналіз і ставить остаточний діагноз, а потім призначає лікування...

А тепер кілька слів про інфрачервоний опромінювач «Зоотон», що має широкий спектр застосування не тільки в зооветеринарії, а й у медицині. На тваринницьких і птахівничих комплексах з його допомогою опромінюють і зігрівають молодняк тварин і птахів. У результаті, тварини швидше набувають ваги, стійкості до простудних захворювань, поліпшується їх ріст і розвиток. У птахів підвищується життєздатність, забезпечуються більш ранні терміни оперення, поліпшується несучість. Технічні характеристики опромінювача — на рівні кращих європейських зразків.

Те саме можна сказати і про товари народного вжитку, що їх випускає «Імпульс». Вони навіть при широкому виборі імпортних виробів мають незмінну популярність. Це універсальний побутовий електромлинок «Аркадія» і молочний сепаратор «Ручеек» та інші вироби, що їх застосовують у побуті.

- Камери морозильні «Пінгвін» — для заморожування та зберігання різних біологічних матеріалів і продуктів харчування.
- Камери холодильні «Полюс» — для охолодження та короткочасного зберігання різних біологічних матеріалів і продуктів харчування.
- Шафи універсальні витяжні ШУВ-1 — для лабораторій, що потребують витяжної вентиляції.
- Шафи витяжні лабораторні універсальні ШВЛУ-1 — те саме, що і ШУВ-1, з поліпшеним сервісним оснащенням.
- Шафи нагрівальні стерилізаційні «Меркурій» —для стерилізації медичних інструментів.
- Термостати ТГУ-01-200 — для підтримання стабільної температури під час проведення біологічних досліджень.
- Прилади для діагностики маститу ПЕДМ, які застосовують у ветеринарній практиці.
- Опромінювачі інфрачервоні «Зоотон» — для опромінення та обігрівання молодняка сільгосптварин і птахів.
- Опромінювачі універсальні УФО-1 та УФО-2 — ерітемний і бактерицидний (відповідно) — для ультрафіолетового опромінення тварин і птахів, знезаражування сільгосппримішень.
- Катетери молочні КМ-1 — для введення та виведення різних рідин з організму сільгосптварин, а також для вдування повітря у вим'я великої рогатої худоби.
- Голки трубчасті ветеринарні ін'єкційні до шприца «Рекорд» — для ін'єкцій і взяття крові у ветеринарній практиці.
- Бані водяні БВ-3 — для підтримання потрібної температури води в робочому обсязі під час проведення різних біологічних і біохімічних процесів, а також під час дослідження молока.
- Редуктазники Р-3 — для підтримання стійкої температури води в робочому обсязі під час проведення редуктазних проб.
- Центрифуги лабораторні універсальні «Орбіта» ЦЛУ-1 —для роз'єднання неоднорідних рідких систем.

А також товари народного вжитку:

- Електромлинки універсальні побутові «Аркадія» — для розмелювання круп, солі, цукру, кави тощо.
- Сепаратори молочні СМ-1 «Ручеек» — для розділяння молока на вершки та знежирене молоко (молочні відвійки) в домашніх умовах з одночасним очищенням від можливих домішок.
- Апарати опалювальні АТ-7 - для опалювання дачних приміщень (працює на дровах).
- Дистилятори Д-1 — для очищення води від домішок та солей, що містяться в ній, розділення рідких сумішей, що містять спирт.
- Інкубатори побутові «Аист» — для інкубації і підрощування сільськогосподарської птиці в домашніх умовах.

На завершення — адреса і телефони для тих, кого зацікавили вироби з маркою АТ «Імпульс»: Одеса-98, вул. Боженка, 19; тел.: 22-17-52, 25-12-70, 32-38-77, факс: 32-86-01.

Реклама

Арбитражный суд Севастополя (335008, г. Севастополь, пл. Восставших, 6) возбудил дела о признании банкротом:

069/3, ЧП «Рим и Д», р/счет 468634 в «Приватбанке»; 335000, г. Севастополь, ул. Героев Бреста, д. 53, кв. 464.

068/3, ООО «Алтор», р/счет 1467812 в «Приватбанке», 335000 г. Севастополь, ул. Героев Сталинграда, д. 60, кв. 240.

По заявлению отделения АК АПБ «Украина» гор. Лутугино, арбитражный суд Луганской области (348000, Луганск, пл. Героев ВОВ, 3-а) возбудил дело № 82/9 б о банкротстве коллективного сельскохозяйственного предприятия имени Кирова (Луганская обл., Лутугинский район, 349075, село Веселая Тарасовка, расчетный счет № 000400609 в отделении АК АПБ «Украина», гор. Лутугино, МФО 304267).

Претензии кредиторов принимаются в течение месяца со дня опубликования объявления.

Арбітражний суд Тернопільської області (282021, Тернопіль, вул. Грушевського, 8) порушив справу № 1013-3 про банкрутство ТОВ «Новозбручанське» (283260, Тернопільська обл., Гусятинський р-н, с. Чабарівка), р/р 468910 у Промисловому відділенні ПІБ Тернополя, МФО 338288.

Заяви кредиторів та санаторів приймають протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Арбитражный суд Севастополя (Севастополь, пл. Восставших, 6, комн. 18-а) возбудил дела о банкротстве:

—малого частного предприятия «Виталио» (335018, Севастополь, ул. Грошева, д.18, расчетный счет № 2468344 в Промстройбанке Севастополя), дело № III/5;

—малого частного предприятия «Стройкомплекс» (335014, Севастополь, Камышовское шоссе, д.13, кв.12, расчетный счет № 5468659 в акционерном банке «Таврика» Севастополя), дело № 043/4;

—общества с ограниченной ответственностью «Батинтертрейд-Крым» (335018, Севастополь, ул. Чакряна, 17, расчетный счет № 4467722 в «Нэвикон-банке» и валютный счет № 01180368 в «Нэвикон-банке» Севастополя), дело № 112/3.

Претензии кредиторов принимаются в течение месяца со дня опубликования извещения.

Арбитражный суд Сумской области (244000, г. Сумы, ул. Рыбалко, 2) возбудил дело № 4/121-б о банкротстве частного малого предприятия— культурно-коммерческий центр «Синтез» (245130, г. Глухов Сумской области, ул. Циолковского, 5, расчетный счет 468116 в Глуховском отделении АК Проминвестбанка Украины, МФО 337364).

Претензии кредиторов и заявления возможных санаторов принимаются в месячный срок.

Арбитражный суд города Севастополя (335008, г. Севастополь, пл. Восставших, 6) возбудил дело № 002/3 о банкротстве научно-производственного комплекса «Сигма» (335053, г. Севастополь, ул. Вакуленчука, д. 18, кв. 23), расчетный счет № 609422 в Проминвестбанке г. Севастополя, МФО 324515.

Арбітражний суд Житомирської області (262014, Житомир, вул. Мала Бердичівська, 25) порушив справу № 5/39 «Б» про банкрутство Володарсько-Волинського районного міжгосподарського комбінату комунального господарства «Райсількомунгосп», реквізити якого: Житомирська область, смт. Володарськ-Волинський, вул. Перемоги, 1А; МФО 311089 р/р 383403 у Володарсько-Волинському відділенні АК АПБ «Україна».

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймає арбітражний суд Житомирської області у місячний термін з дня опублікування оголошення.

Держтелерадіо України
Агентство «Телерадіореклама»

ТЕЛЕ

ПРОПОНУЄ В ЕФІРІ
щоденні рекламно-інформаційні блоки, тематичні передачі «Перспектива» та «Презентація» (зустрічі з діловими людьми, виставки, аукціони, телеігри, конкурси, шоу, лотереї тощо).
ВИГОТОВЛЯЄ
відеокліпи, відеофільми, споти, сюжети.

РАДІО

ПРОПОНУЄ В ЕФІРІ
щоденні рекламно-інформаційні випуски (репортажі, інтерв'ю, коментарі, огляди, оголошення тощо).
ВИГОТОВЛЯЄ
магнітофільми та іншу аудіопродукцію.
РОЗМІЩУЄ
вашу рекламу в найпопулярніших передачах Українського телебачення і радіо.

МИ ГОТОВІ УКЛАСТИ З ВАМИ УГОДУ НА ДОВГОСТРОКОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО. МИ БУДЕМО РАДІ, ЯКЩО СВОЄЮ РЕКЛАМОЮ ДОПОМОЖЕМО ВАМ У РОЗВ'ЯЗАННІ ВАШИХ ПРОБЛЕМ!

НАША АДРЕСА: 252033, Київ-33, вулиця Володимирська,69-А. Т/ф.:224-45-43,220-91-29.

Арбитражный суд Севастополя (335008, Севастополь, Пл. Восставших, 6) возбудил дела о банкротстве:

1. Дело № 056/4 на ЧП «Лада-Кворум», юридический адрес: 355055, Севастополь, ул. Хрюкина, 8А-52, р/с 3468942 в Нэвиконбанке, МФО 324656, код ОКПО 20722630.
2. Дело № 065/4 на ЧМП «Крымвинтраст», юридический адрес: 335055, Севастополь, пр. Ген. Острякова, 155А-28, р/с 000468912 в АБ «Инко», МФО 324474, код ОКПО 22233489.
3. Дело № 067/4 на ООО «Воланд-СКС», юридический адрес: 335003, Севастополь, ул. И. Голубца, 5-29, р/с 3467024 в Нэвиконбанке, МФО 324656, код ОКПО 23013086.
4. Дело № 063/4 на ООО «Приоритет», юридический адрес: 335003, Севастополь, ул. Л. Толстого, 8-12, р/с 467147 в КЦБ, МФО 324582, код ОКПО 19191540 — 7774.
5. Дело № 064/4 на ЧП «АлСиСан», юридический адрес: 335003, Севастополь, ул. Пирогова, 2-3, р/с 000468701 в Крымбанке, МФО 384254, код ОКПО 20707322.
6. Дело № 107/3 на ЧП «Селеста», юридический адрес: 335011, Севастополь, пл. Ушакова, 4-70, р/с 4468311 в Синкбанке, МФО 324399, код ОКПО 22234744.

Претензии кредиторов и заявления санаторов принимаются в месячный срок со дня опубликования объявления.

Арбитражный суд Луганской области (юридический адрес:348016, Луганск, Площадь Героев Великой Отечественной войны, № 3-а) возбудил дела о банкротстве:

1. МЧП «Орфей», Луганская область, г. Первомайск, ул. Макушкина, 18/5; р/с 1468943 в ПИБ г. Первомайска, МФО 304483, код 21821468. Дело № 218/10б от 30.07.96 г.
2. ООО «Санта», Луганская область, г. Горское, водолечебница шахты «Горская»; р/с 467615 в ПИБ г. Первомайска, МФО 304483, код 19063090. Дело № 219/10б от 30.07.96 г.
3. МЧП «Татьяна», Луганская область, г. Первомайск, ул. Макушкина, 18/5; р/с 1468710 в ПИБ г. Первомайска, МФО 304483, код 19074484. Дело № 220/10б от 30.07.96 г.

Претензии кредиторов и заявления санаторов принимаются арбитражным судом в течение месяца со дня опубликования данного объявления.

Арбитражный суд Херсонской области (352000, Херсон, пр. Ушакова, 47) возбудил дела о банкротстве:

—№ 28/5-Б совместного украинско-турецкого предприятия «Эфес» (325000, Херсон, ул. Советская,19, р/счет 604705, валютный счет 1070604 в херсонском региональном управлении АБ «Инко», МФО 352394);

—№ 29/5-Б совместного украинско-турецкого предприятия «Океан», (325000, Херсон, ул. К. Маркса, 13-а, р/счет 609928, валютный счет 001070925 в АК АПБ «Украина» Херсона);

—№ 30-5-Б украинско-британского совместного предприятия «Велком ЛТД» (325000, Херсон, ул. Кирова, 24; р/счет 606511, валютный счет 001070722 в Херсонском филиале КБ «Відродження», МФО 352361 в н. в. правопреемник—Суворовское отделение ОСБ).

Арбитражный суд Севастополя (335000, Севастополь, пл. Восставших, 6) возбудил дела о банкротстве:

— дело 027/6 ООО ПКФ «Генвикс» (335000, Севастополь, пр. Октябрьской революции, д. 40/11, кв. 13, р/счет 2467974 в АКБ «Синк»);

— дело № 001/3 ООО «Рикс» (335000, Севастополь, пр. Октябрьской революции, д. 43, кв. 157, р/счет 467772 в АКБ «Синк»);

— дело № 007/3 ООО ТПК «Айлант ЛТД» (335000, Севастополь, ул. Гагарина, 11, кв. 32, р/счет 467536 в Севастопольском филиале Правексбанка).

Организация ПОСТОЯННО ЗАКУПАЕТ
на условиях франко-элеватор

- подсолнечник;
- кукурузу;
- пшеницу.

телефоны
(0222) 22-29-03
(0222) 22-29-83

Минимальная партия 500 тн.

12.11.96 г. в 15-00 в помещении городского дома культуры состоится собрание акционеров ОАО «Нежинский механический завод».

Повестка дня:

1. Выборы председателя правления.
2. О порядке распределения прибыли за 1996 год.

Администрация.

Арбітражний суд Хмельницької області (280000, Хмельницький, майдан Незалежності, 1) порушив справу про визнання банкрутом Старосинявського малого підприємства «Ефект», справа № 83-Б/І від 18.07.96 р., юридична адреса: 281480, Хмельницька область, смт. Стара Синява, вул. Шевченка, 12, р/р 000468502 в АК АПБ «Україна» смт. Стара Синява, МФО 315267. Арбітражний суд приймає заяви кредиторів та можливих санаторів упродовж місяця з дня опублікування оголошення.

Арбитражный суд Донецкой области (340105, Донецк, б. Пушкина, 34) возбудил дело № 7/1-1б о банкротстве «Книжной лавки», юридический адрес: 342300, г. Волноваха Донецкой области, пер. Зеленый, 12-А.

Заявления кредиторов, санаторов подаются в арбитражный суд в течение месяца со дня опубликования объявления.

Арбитражный суд Севастополя (335008, Севастополь, пл. Восставших, 6) возбудил дела о признании банкротом:

— 048/4 ЧММП «Металлист» (р/с 468537 в ПИБ Севастополя; 335055, Севастополь, 3-й км Балаклавского шоссе);

— 049/4 ЧМП «Алина» (р/с 3468286 ОКБ Севастопольского отделения; 335000, Севастополь, пр. Октябрьской революции, д. 22/11, кв. 28).

Арбитражный суд Луганской области (348016, Луганск, Площадь Героев Великой Отечественной войны, № 3-А) возбудил дело № 117/11б о банкротстве МП «Энергия». Юридический адрес: Луганская область, Первомайск, ул. Пионерская, 97.

Банковские реквизиты: р/с 1468312 в ПИБ Первомайска, МФО 304483, код 20164962.

Целью объявления является выявление кредиторов МП «Энергия», а также возможных санаторов.

Заявления кредиторов, санаторов подаются в арбитражный суд в течение месяца со дня опубликования заявления о банкротстве МП «Энергия».

До відома громадськості

Відкрите акціонерне товариство «Острозький цукровий завод» звернулося до Національної комісії з питань регулювання електроенергетики України з проханням про видачу ліцензії на здійснення підприємницької діяльності, пов'язаної з виробництвом електричної енергії на території Острозького району Рівненської області.

Поштова адреса: 265611, с. Оженин-1 Острозького району Рівненської області. Телефон/факс 2-23-67.

Арбітражний суд Хмельницької області (Хмельницький, майдан Незалежності, 1) порушив справу № 124-Б/5 від 29.08.1996 року про банкрутство Городоцького підприємства з підвищення родючості грунтів та захисту рослин «Агрохім».

Юридична адреса: Хмельницька область, Городок, вул. Станційна, 12-а.

Банківські реквізити: розрахунковий рахунок № 564501 у Городоцькому відділенні АПБ «Україна» АК.

Претензії приймаються протягом місяця з дня виходу оголошення.

Арбітражний суд Львівської області (290010, Львів-10, вул. Личаківська, 81) порушив справу № 2/595 про визнання банкрутом товариства з обмеженою відповідальністю «Пува» (юридична адреса: 290019, Львів-19, вул. Заводська, 36/16; р/р 467/010 у Франківському відділенні ощадбанку України).

Претензії кредиторів і заяви можливих санаторів приймають протягом місяця з дня опублікування цього оголошення.

Арбітражний суд Автономної Республіки Крим (333000, Сімферополь, вул. К. Маркса, 18) порушив справу № 1276-5 про визнання банкрутом приватної фірми «Аржан», юридична адреса: 333000, Сімферополь, вул. Толстого, 21, кв. 10; р/р 468113 в КБ «Аксі-банк», МФО 324764, свідоцтво про реєстрацію № 22299471.

Вимоги кредиторів та заяви санаторів подавати до арбітражного суду у місячний термін.

Арбітражний суд Автономної Республіки Крим (333000, Сімферополь, вул. К. Маркса, 18) порушив справу № 1277-5 про визнання банкрутом фірми «Селс», юридична адреса: 333000, Сімферополь, вул. Павленка, 2, кім. 112; в АКБ «Саласіє», МФО 324300.

Вимоги кредиторів та заяви санаторів подавати до арбітражного суду у місячний термін.

Арбітражний суд Автономної Республіки Крим (333000, Сімферополь, вул. К. Маркса, 18) порушив справу № 1306-8 про визнання банкрутом приватної фірми «Бродвей», юридична адреса: 333051, Сімферополь, вул. Чернишевського, буд. 12, кв.36; р/р 44688922 в Об'єднаному комерційному банку, МФО 324485, свідоцтво про реєстрацію № 23198855.

Вимоги кредиторів та заяви санаторів подавати до арбітражного суду у місячний термін.

Арбітражний суд Автономної Республіки Крим (333000, Сімферополь, вул. К. Маркса, 18) порушив справу № 117-9 про визнання банкрутом фірми «Казантип» (333000, Сімферополь, вул. Л. Жигаліної, 1, кв. 5; р/р 468964 в Об'єднаному комерційному банку Сімферополя, МФО 324485, свідоцтво про реєстрацію № 20695926).

Вимоги кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Херсонської області (325000, Херсон, пр. Ушакова, 47) порушив справу № 2516-5 про банкрутство Скадовського консервного заводу (326400, Скадовськ Херсонської області, вул. Куйбишева, 8; р/р 383910 в АК АПБ «Україна« Скадовська, МФО 352156).

Претензії кредиторів приймаються арбітражним судом Херсонської області протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Жарт номера

Мал. Петра СІГУТИ.

МЕТРОТАКСІПОЛІТЕН

Під ногами вздовж краю платформи великими яскравими літерами сповіщалося: «місце для пасажирів метротаксіполітену». І поки холодна голова Скоробагатька напружено мізкувала, загуркотів і зупинився поїзд. Вагон з блакитно-білим написом «Метротаксіполітен» виявився майже порожній.

Іван було вже заніс ногу, щоб ступити у двері, але вихід загородив двометровий здоровань в уніформі, розцяцькований бляшками «Крук».

—Метротаксіполітен, панове, одна гривня! —вигукнув здоровань і, немов луною, такі самі вигуки лунали і праворуч, і ліворуч.

—Ноу проблем, — вишкірився Скоробагатько, без жалю розлучаючись із новенькою купюрою — він уже з радістю збагнув, що у сфері громадського транспорту ринкові перетворення сягнули таки небачених висот.

Усередині вагону все було незвичне: і сліпуче, либонь фірмове, освітлення, і журнальні столики з яскравими виданнями, а найбільше стюард — високий стрункий юнак у білому, котрий порався з кавоваркою біля мініатюрного, але справжнього бару.

Серце Скоробагатька радісно затьохкало: за якусь там одну гривню він перетнув межу між сірим, брудним і спітнілим натовпом, котрий пхав, колов, штрикав одне одного ліктями, сумками та «кравчучками», і цим поважним товариством, яке тихо, мирно, й гідно подорожувало у затишку і спокою.

Іван вільно розсівся поряд із симпатичним джентльменом, у зовнішності якого здавалося йому щось знайоме. І тут Іван здивувався самому собі: як це він одразу не впізнав свого старого знайомого — короля джинсової фарцовки на Хрещатику у сімдесяті Ігорка з рідкісним прізвищем Нагайний.

—Здоров, старий, — заторохтів ветеран — знавець штанів. — Піввіку тебе не бачив, але, певен, зустріч ця — символічна. Я просто обожнюю нашу владу, яка так чітко відчуває потреби і настрої еліти суспільства. От взяти, наприклад, мене: що, я не міг давно вже придбати якісь колеса? Просто не хочу розмінюватися на усі ці «Жигулі» з «Москвичами». А замахнутися відразу на престижну модель «Мерседеса» чи «Опеля» — то я ще не такий крутий. І що, я при всьому мушу товктися в одній консервній бляшці з отими «кільками в томаті», для яких заробити зайву гривню проблема? Дзуськи! А от на тачці я не їжджу принципово: мільйонер мусить бути скупим! Так що метротаксіполітен я вітаю обома руками!

Іван із задоволенням слухав милу патяканину Гоші, не перебиваючи. Скільки літ промайнуло, а Гарик такий самий завзятий, як і тоді, у пору їх юності.

—Ти на якій зупинці виходиш? — запитав Іван.

—Та, аж на Лісовій.

—О! То замовимо кави з коньяком?!

Поїзд поволі перетнув блакитне плесо Дніпра, і старі друзі, мружачись від яскравого сонця, що заливало золотавим сяйвом вагон, смакували вельми пристойною кавою і трохи різкуватим на смак коньяком. Раптом ауру злагоди і спокою розколов дзвінкий удар, і вщент розтрощене скло посипалося на голови і плечі пасажирів: Чимала каменюка, яку кинули з-за кущів гідропарку, влучила і гепнулась прямісінько на столик перед лірично настроєними Іваном та Ігорком. Пан Скоробагатько спантеличено витирав з чола носовичком кавову гущу. Пан Нагайний дрібно кліпав очима, з яких рясно викочувалися сльозинки — пекучі краплі коньяку.

—Совки є совки, — крізь сльози бурчав розгніваний Гоша, серйозні речі так не роблять. Що, не можна було вставити у вікна куленепробивне скло?!

Відповіді панові Нагайному не судилося почути. Його старий друг Скоробагатько враз відчув, що світ перевертається догори ногами, і міні-бар вагону метротаксіполітену стрімко полетів прямісінько на його безвинну голову.

—Гривню поверніть, шахраї прокляті! — заверещав Іван і ... прокинувся.

Як чоловік метикуватий, Скоробагатько враз збагнув, що гепнувся уві сні з ліжка. Він поворушив кінцівками —нібито все гаразд, головою — також. Проте відчувалося: щось не тее... Ага, ось воно що: голова, яка завжди мусить бути холодною, горіла, ніби в цю мить Івана згадали не злим тихим словом всі покинуті ним коханки, серце незвично перехопило гострим, як лезо, крижаним холодом, а завше чисті руки обмацували на підлозі підозрілу багнюку невідомого походження. Але і це не було головною причиною підсвідомої тривоги. Аж ось Івана осяяло: просто пан Голобородько вчора не дав хабаря!

Натякав — і не дав, падлюка! Обдурив, обвів довкіл пальця... Ну, Голобородько, постривай! Буде тобі клопіт з ремонтом школи, ще поплачеш, чоловіче, кривавими сльозами...

У Скоробагатька враз відлягло від серця і теплою хвилею захлеснуло груди. Іван відчув, що до голови повертається звична свіжість. А от руки? Руки доведеться помити... і тут він згадав про сон —віщий, доброзичливий...

—Ти диви, — радісно вголос вихопилося у Івана, — метротаксіполітен? Яка чудова ідея! Неодмінно зателефоную до управління метрополітену!

Юрій БОЛЬШАК.

Пародія

САМА ПРИЙДУ!

Прости, прости мене,
Я знову думаю про тебе
У романтичнім стилі,
як поет.
Приходь у сни і вірші.
Щоб над весною небо
розцвітало...
Не жди дзвінка...
Чекай мене довіку,
І я прийду...

Ганна ЧУБАЧ.

Дзвінкам — капець!
Нехай їм грець.
Дзвінки для кіз, овець,
А тиша — нам.
Війна — дзвінкам!
Аби ніхто
не подзвонив
І плiткою не насолив, —
Тікай на небо,
Якщо при силі,
А ні — не треба,
Сплакну без тебе
У романтичнім стилі,
Немов поет.
Це не секрет.
А ти прости
І не свисти —
Приходь у сни,
Байки й вірші,
В рядках засни,
І буде тиша
Бодай на мить.
Хай і дзвінок
В кутку поспить.
Тож не дзвони,
Як той панок:
«Давай борщу
і молока!»
Тиск не прощу,
Я не така,
Щоб жить земним.
Не будь сумним.
Не жди дзвінка,
Щоб розбудив,
Спи, молодий,
І все мине.
Жди не дзвінка,
А жди мене,
Мене чекай —
і я впаду
З пустого неба
Й сама прийду
Бігом до тебе —
не як поет!
Держися, шкет...

Володимир СЕМЕНО.

Полтава.

7 мішків гречаної вовни

Оголошення

Перевершу всі сподівання. Зустріч — о третій, біля фонтана.

***

Гурток «Умілі руки» навчає «робити ноги» усім бажаючим. Оплата — до початку практичних занять.

***

Придбаю для колекції орден Єзуїтів.

***

Міняю принади життя на райську насолоду. «Баунті» не пропонувати.

***

Проведу в останню путь. Обід з трьох страв — в обов'язковому порядку.

Корисні поради

Якщо ви знайшли, що ви — пуп землі, швидше зав'язуйте.

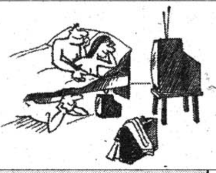
Борис РЕВЧУН.
Мал.Анатолія КАЗАНСЬКОГО.

Висівки

- Лінь по відношенню до сну теж може вважати себе мислителем.
- Яким би заплутаним не було питання, його можна заплутати ще більше.
- Якщо совість заговорить, чи зобов'язана вона це робити іноземною мовою?
- Чи можна скромність вважати персональною виставкою?

Олександр ПАСТУХ.
Мал. Бориса РЕВЧУНА.

Чия віра краща?

—Слава Ісусу Христу!

—Боже, яка побожна — нема ради. Навіки слава.

—А чо' ти губу закопилила?

—Нічого я не закопилювала. На себе подивись у дзеркало, а як не маєш, то я тобі позичу.

—Собі тримай, а в мене дзеркало навіть у туалеті є.

—Та, може, в мене люстро навіть у стайні є — коза в нього дивиться, але нащо ця дурна бесіда?

—Бо я не годна з католичками інакше балакати. Запродали нашу віру Римському папі.

—Най буде, а ви — Москві.

—Та що ти, бабо дурна, в політиці тямиш? Ми за Україну.

—А ваш попик сексотом в кегебе був, а зараз молодиць сповідає і зманює їх до гріха.

—Файну молодицю не гріх зманити, коли вона того хоче. А ваш ксьондз чим кращий?

—Бо в нас таки кращий, такий молоденький, файно говорить.

— І тобі зась до нього, бо ти сама не так давно була парторгом у колгоспі, а тепер раптом стала побожна.

—Я покаялась.

—Ой, знайшлася Марія Єгипетська, лиш дивишся, щоб із колгоспу щось додому потягнути.

—Я й колись була грамотна, і зараз святе письмо знаю, а ти нічого не розбираєш у церковних канонах.

—Що ти мене обзиваєш каноною, сама ти гармата, гавбиця нещасна, огій на тебе.

—Та ти, побожнице, і перехреститися по-людськи не вмієш.

—Я не вмію? От на, дивись. Во ім'я Отця...

—Не так, не вмієш. Махаєш рукою, як поліном.

—А як треба, покажи.

—Ось так. Поважно, побожно.

—Оце побожно? У тебе морда при цьому, як у хитрої лисиці.

—Най буде, як у лисиці, а ти навіть не вмієш поклони бити.

—Я не вмію? На, дивись. Чолом аж до землі торкаюсь.

—Казала, що ти дурна, бо чого переді мною поклони б'єш, що я — свята?

—Ти мерзенна жінка. Як тобі не встидно. І нащо нам сваритися, нащо Бога ділити — він один.

—Бог один, а дурнів багато.

—Жінко божа, покайся, поки не пізно.

—Боже, яка попадя знайшлася.

—Тьху на тебе!

—На тебе тьху!

—Мавпа!

—Чокнута!

—Августа дурна.

—Дона Бейжа розпусна.

—Дика Роза.

—Баба Яга!

—Відьма!

—Тихо, чуєш, у церкві дзвонять.

Василь БАБІЙ.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.

252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

◊ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
◊ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◊ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
◊ Рукописів не повертаємо.
◊ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 226015.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311198.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.